

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 48 a kap i strafflagen, av tvångsmedslagen och av vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det till strafflagen fogas en ny bestämmelse om grovt jaktbrott. För grovt jaktbrott ska dömas, om brottet har begåtts på ett synnerligen rått eller grymt sätt, brottet riktar sig mot en stor mängd vilt, vid brottet eftersträvas en avsevärd ekonomisk vinning, brottet begås särskilt planmässigt eller vid brottet dödas eller skadas en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg. Brottet ska också som helhet bedömt vara grovt. Som påföljd för grovt jaktbrott föreslås fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Det föreslås också att det till strafflagen fogas en ny bestämmelse om grovt döljande av olagligt byte. För grovt döljande av olagligt byte ska dömas, om vid döljande av olagligt byte som har erhållits genom jaktbrott brottet riktar sig mot en stor mängd vilt, eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning, brottet begås särskilt planmässigt eller föremålet för brottet är en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren utter eller varg och brottet även bedömt som en helhet är grovt. Som påföljd för brottet föreslås det böter eller fängelse i högst tre år.

Det föreslås att maximistraffet för döljande av olagligt byte höjs från fängelse i sex månader till fängelse i ett år.

Den som har dömts för grovt jaktbrott ska alltid meddelas jaktförbud, om det inte finns särskilt vägande skäl för att avstå från att meddela förbud. Enligt propositionen är ett jaktförbud som meddelas på grund av ett grovt jaktbrott minst tre och tio år långt. Jaktförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

För att uppfylla förpliktelseerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser fogas till strafflagen en bestämmelse enligt vilken på grovt jaktbrott tillämpas bestämmelserna om juridiska personers straffansvar.

Det föreslås en ändring av tvångsmedslagen så att teleövervakning eller inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge ska vara möjliga vid förundersökningen av grovt döljande av olagligt byte. Med stöd av den föreslagna straffskalan för grovt jaktbrott ska de nämnda tvångsmedlen vara tillgängliga också vid förundersökningen av brottet i fråga.

Det föreslås en ändring av jaktlagen så att som jaktförseelse ska straffas en överträdelse av en bestämmelse som har fogats till en jaktlicens för ett annat djur än ett hjortdjur eller av ett undantagstillstånd för jakt. Dessutom ska en försummelse av anmälningsskyldighet som gäller en jaktlicens eller regional kvot för något annat djur än ett hjortdjur vara straffbar som jaktförseelse. Förseelsebestämmelserna preciseras också så att en försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om fällda rådjur är straffbar.

På grund av de föreslagna bestämmelserna om grovt jaktbrott och om grovt döljande av olagligt byte föreslås det en ändring av hänvisningsbestämmelserna som ingår i vissa speciallagar.

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa under år 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
2.2 De övriga nordiska länderna	5
2.3 Bedömning av nuläget	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
Grovt jaktbrott	10
Döljande av olagligt byte	13
Jaktförbud.....	14
Juridiska personers straffansvar	14
Tvängsmedel	15
Jaktförseelse	16
Övriga förslag.....	17
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
Samhälleliga konsekvenser	17
Konsekvenser för miljön	17
Konsekvenser för myndigheterna.....	18
Ekonomiska konsekvenser	18
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	19
DETALJMOTIVERING	20
1 LAGFÖRSLAG	20
1.1 Strafflagen.....	20
48 a kap. Om naturresursbrott.....	20
1.2 Tvångsmedelslagen	25
5 a kap. Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation	25
1.3 Jaktlagen.....	25
1.4 Lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift	26
1.5 Lagen om Finlands ekonomiska zon.....	26
2 LAGSTIFTNINGSORDNING	26
3 IKRAFTTRÄDANDE	27
LAGFÖRSLAG	28
1. Lag om ändring av 48 a kap. i strafflagen	28
2. Lag om ändring av 5 a kap. 3 och 3 a § i tvångsmedelslagen	29
3. Lag om ändring av jaktlagen	30
4. Lag om ändring av 7 § i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift.....	31
5. Lag om ändring av 14 § i lagen om Finlands ekonomiska zon	32
BILAGA	33
PARALLELLEXT	33
1. Lag om ändring av 48 a kap. i strafflagen	33
2. Lag om ändring av 5 a kap. 3 och 3 a § i tvångsmedelslagen	36
3. Lag om ändring av jaktlagen	38
4. Lag om ändring av 7 § i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift.....	41

5. Lag om ändring av 14 § i lagen om Finlands ekonomiska zon42

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen (731/1999) bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Enligt jaktlagen (615/1993) ska jakt bedrivas enligt principerna för bärkraftigt nyttjande och så att viltbestånden inte äventyras, att naturen inte skadas i onödan och att djuren inte vållas onödigt lidande.

Bestämmelserna om jaktbrott reviderades som en del av totalreformen av strafflagen år 2002. Jaktbrott föreskrivs vara straffbart i strafflagens 48 a kap. om naturresursbrott och gärningarna på förseelsenivå i jaktlagen.

Antalet jaktbrott och –förseelser som har kommit till polisens kännedom har inte i betydande grad ökat under de senaste åren. Under de senaste åren har det dock uppdagats flera jakt- och djurskyddsbrott som har riktat sig mot stora rovdjur och där i en del gärningsmännen inte har avslöjats. Också i fråga om olaglig jakt på älg finns det misstankar om en mera yrkesmässig verksamhet än tidigare.

Olaglig jakt äventyrar jaktens viltvårdsrelaterade syften och då den riktar sig mot ett utrotningshotat, sällsynt eller särskilt värdefullt viltbråd kan den allvarligt äventyra existensen för djurstammen i fråga i Finland. Om vid verksamheten används olagliga fångstätt eller fångstmetoder, kan djuren orsakas onödigt stort lidande. En negativ stämpel som kan ha samband med sådan olaglig verksamhet kan utsträcka sig också till lovlig jakt, skada dess rykte och inverka på att inte nya, i synnerhet unga utövare av jakt söker sig till jaktutövning.

Ett förebyggande och beaktande av grövre gärningsätt än tidigare för jaktbrott med lagstiftningsmedel är viktigt såväl i fråga om viltvården och naturskyddet som när det gäller att betona de i jaktlagen nämnda principerna för laglig jakt. Verksamhet som har samband med att dölja och utnyttja byte är för sin del grå ekonomi som upprätthåller olaglig jakt. Att förebygga kommersiellt ut-

nyttjande av olagligt byte är en del av kampen mot ekonomisk brottslighet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Jaktbrott kriminaliseras i 48 a kap. 1 § i strafflagen. Jaktförseelse kriminaliseras i 74 § i jaktlagen och brott mot bestämmelserna i jaktlagen i 75 § i lagen. Orättmätig jakt på ett område som fredats med stöd av naturvårdslagen (1096/1996) straffas förutom som jaktbrott också som naturskyddsbrott med stöd av 48 kap. 5 § i strafflagen.

För jaktbrott har i strafflagen inte föreskrivits en grov gärningsform såsom inte heller för de övriga mot naturresurserna riktade skogs- eller fiskebrotten som nämns i kapitlet, inte heller för naturskyddsbrott i 48 kap. i strafflagen. Då de nuvarande bestämmelserna stiftades år 2002 ansågs inte en grov gärningsform nödvändig, eftersom det föreskrivna fängelsestraffet på två år för grundgärningsformen ansågs som tillräcklig i ljuset av rättspraxis (RP 203/2001 rd).

För jaktbrott dömdes det 29 personer år 2008. Antalet dömda personer har under 2000-talet varierat mellan 20—50. Påföljden är i allmänhet dagsböter, men årligen döms också några gånger till villkorligt fängelse. Då antalet dömda är litet inverkar på valet av straffart och hur sträng påföljden är tom. en enda grövre brottsserie än normalt som har uppdagats under året i fråga. För jaktförseelse och brott mot bestämmelserna i jaktlagen har det under 2000-talet årligen dömts ca 200 personer till dagsböter. År 2008 dömdes det 117 personer för jaktförseelse och 58 personer för brott mot bestämmelserna i jaktlagen. Merparten av de utdömda böterna döms ut i strafforderförfarande.

Om döljande av olagligt byte föreskrivs i 48 a kap. 4 § i strafflagen. Bestämmelsen gäller byte som har erhållits såväl genom jaktbrott som genom fiskebrott. För gärningen har som påföljd föreskrivits böter eller

fängelse i sex månader. Maximistraffet höjdes som en del av totalrevideringen av strafflagen år 2002 från tre månader till nuvarande sex månader fängelse med tanke på storskaliga och yrkesmässiga döljanden. För döljande av olagligt byte döms årligen färre än 10 personer till böter. År 2008 dömdes en person för döljande av olagligt byte och år 2007 sex personer.

På förverkandepåföljd på grund av ett jaktbrott tillämpas 80 § i jaktlagen och i tillämpliga delar bestämmelserna om förverkandepåföljder i 10 kap. i strafflagen. Hjälpmedlet vid brott, dvs. i allmänhet skjutvapnet och ofta också snöskotern ska dömas förverkade till staten, om det är fråga om ett uppsåtligt eller av grov oaktsamhet begånget jaktbrott eller om en uppsåtlig jaktförseelse. På jaktbrott tillämpas också bestämmelserna om jämkning av förverkandepåföljder.

Domstolen kan med stöd av 48 a kap. 6 § i strafflagen meddela den som döms för jaktbrott och som genom sitt förfarande har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jaktjaktförbud för högst ett och högst fem år. Syftet med jaktförbudet är att förebygga att nya brott begås och på detta sätt skydda viltstammen eller villebråd genom att för viss tid förbjuda jakt för personer som t.ex. använt förbjudna fångstsätt eller fångstmetoder. Jaktförbud får också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen inte döms till straff, dvs. en otillräcklig person. En överträdelse av ett jaktförbud är kriminaliserad som jaktförseelse i 74 § 2 mom. 12 punkten i jaktlagen.

Under 2000-talet har årligen 15—30 dömda personer meddelats jaktförbud. År 2008 meddelades 21 personer jaktförbud. Förbudens längd har år 2008 statistikförts enligt följande: sju meddelades ett förbud på under ett och ett halvt år, fyra meddelades ett förbud på ett och ett halvt år till under två år, åtta meddelades ett förbud på två år till under två och ett halvt år och två meddelades ett förbud på tre år till under tre och ett halvt år. Förbudets längd var i genomsnitt ett år och sex månader. Den i lagen föreskrivna maximalängden för ett jaktförbud är fem år, men under åren 2005—2008 har det inte meddelats förbud på över fyra år.

Om tvångsmedel föreskrivs i tvångsmedelslagen (450/1987). Den som misstänks för ett jaktbrott kan under de förutsättningar som föreskrivs i 1 kap. 3 § i lagen anhållas. Vid undersökningen av ett jaktbrott eller döljande av olagligt byte har den myndighet som utför förundersökningen möjlighet att under de förutsättningar som föreskrivs i 5 kap 1 och 2 § företa husrannsakan som täcker förutom undersökning av den misstänktes bostad även t.ex. av dennes fordon och lager. Med stöd av bestämmelserna i kapitlet får man vid undersökningen av vartdera brottet företa en sådan kroppsvisitation som avses i 10 §. Vid förundersökningen av ett jaktbrott får man dessutom företa kroppsbesiktning i enlighet med 11 §. Av de s.k. hemliga tvångsmedel som det föreskrivs om i 5 a kap. i tvångsmedelslagen får vid förundersökningen av ett jaktbrott riktas optisk övervakning mot en plats utanför där den misstänkte är stadigvarande bosatt (4 a §) och teknisk spårning riktas mot den misstänktes fordon eller det varuparti som utgör föremål för brottet (4 b §). Vid undersökningen av jaktbrott och döljande av olagligt byte får man inte utföra sådan teleavlyssning, teleövervakning eller teknisk observation som avses i 5 a kap. i tvångsmedelslagen och som är möjliga endast vid undersökningen av grövre brott.

Om polisens inhämtande av information föreskrivs i 3 kap. i polislagen (493/1995). Med stöd av 31 § i lagen har en polisman bl.a. rätt att för att avvärja ett brott utföra teknisk observation av ett utrymme som används för stadigvarande boende eller av en person som inte befinner sig i utrymmet eller av ett fordon eller en vara. I kapitlet ingår också bestämmelser bl.a. om teleavlyssning och teleövervakning som används för att avslöja eller förhindra ett brott. Också den teleavlyssning och teleövervakning som avses i polislagen är möjlig endast i samband med grövre brott och medlen är alltså inte möjliga att använda i fråga om jaktbrott eller döljande av olagligt byte.

2.2 De övriga nordiska länderna

Sverige. Sveriges jaktlag är från år 1987. I 43 § i lagen har föreskrivits som straff böter eller fängelse i högst ett år för den som med

uppsåt eller av grov oaktsamhet olovligen jagar på annans jaktområde eller där tillägnar sig vilt eller vid jakt som sker med stöd av licens bryter mot en för jakten väsentlig bestämmelse i licensen. Också med uppsåt eller av oaktsamhet begången fångst av fredat vilt, lagstridig användning av motordrivna fortskaffningsmedel vid jakt, jakt med förbjudna vapen eller under förbjuden tid är straffbara. Dessutom är det straffbart att med drivande hund jaga på ett område som är så beskaffat att det kan förutses att drevet huvudsakligen kommer att gå fram över annans jaktområde.

För grovt jaktbrott kan det enligt 44 § i lagen dömas till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vid bedömandet av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om det avsåg ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt. Enligt regeringens proposition (Prop. 2000/01:57) ska gärningen på denna grund betraktas som grov oberoende av gärningssättet, om den riktar sig mot en björn, järv, lo, varg eller örn. Ett jaktbrott kan betraktas som grovt också om det har utförts vanemässigt eller i större omfattning, det utförts med otillåten hjälp av ett motordrivet fortskaffningsmedel eller någon annan motordriven anordning, eller om det utförts med en särskilt plågsam jaktmetod. Enligt lagens förarbeten ska som en särskilt plågsam jaktmetod betraktas snaror, användning av gifter som förorsakar långvarigt lidande eller att spåra och jaga villebråd långa sträckor med en snöskoter innan det skjuts, att man kör på det eller slår ihjäl det på annat sätt.

Enligt 45 § i lagen döms det till böter för med uppsåt eller av grov oaktsamhet begångna överträdelser av vissa allmänna förpliktelser i lagen. Bestämmelser som innehåller allmänna skyldigheter handlar bl.a. om ofredande av vilt under förbjuden jakttid, om jakträttens personbundenhet, om onödigt skadande av vilt vid jakt och iakttagande av andra jägares säkerhet, om jakttider, om användningen av jaktredskap samt om underlåtelse av anmälningsskyldigheten i vissa i lag föreskrivna situationer. Är det fråga om en ringa överträdelse av bestämmelsen, tillämpas bestämmelsen inte.

För jakthäleri döms med stöd av 46 § till böter eller fängelse i högst ett år. För grovt

jakthäleri får dömas till fängelse i minst sex månader och högst fyra år. Jakthäleri betraktas som grovt, om det avsåg ett hotat, sällsynt eller annars särskilt skyddsvärt vilt eller om det har utförts vanemässigt eller i större omfattning. Lagens 46 § är sekundär i förhållande till bestämmelserna i miljöbalken.

Den som dömts för jaktbrott eller jakthäleri döms att förverka det vilt som han eller hon kommit över, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för viltet kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat. Även annat utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Vilt som förverkats tillfaller jakträttshavaren i de fall som särskilt regleras i lagen. Också jaktredskap, fortskaffningsmedel och annan egendom som har använts som hjälpmedel vid jaktbrott eller jakthäleri eller kan antas ha varit avsedda att användas som hjälpmedel vid sådana brott får förklaras förverkade, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. I stället för egendomen kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat.

Norge. Viltlagen (Lov om jakt og fangst av vilt) är från år 1981. I lagen ingår bestämmelser om bl.a. fredningstider, användning av motorfordon och drevhundar vid jakt, lagliga jaktredskap samt jakt på annans mark. Enligt 56 § i lagen straffas för ett uppsåtligt brott mot lagens bestämmelser eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den till böter eller fängelse i högst ett år, om inte strängare straff föreskrivits någon annanstans i lag. Om det finns synnerligen försvårande omständigheter kan för brott mot bestämmelserna dömas till fängelse i högst två år. Försök är straffbart på samma sätt som ett fullbordat brott. Också delaktighet i brott är straffbar.

Om på överträdelsen kan tillämpas också lagen om skydd av naturens mångfald (lov om forvaltning av naturens mangfold, nedan naturskyddslagen) tillämpas i stället för viltlagen straffbestämmelsen i 75 § i naturskyddslagen. Naturskyddslagens syfte är skydda naturens biologiska, landskapsmässiga och geologiska mångfald samt att skydda att ekosystemen fungerar. I fråga om vilt är lagens bärande princip att man ska undvika att förorsaka onödiga skador på villebråd och

deras bon. I lagen hänvisas det dessutom till bestämmelserna i viltlagen. Enligt 75 § i lagen kan för ett uppsåtligt eller av oaktsamhet begånget brott mot vissa skyldigheter i lagen dömas till böter eller fängelse i högst tre år. Då gärningen betraktas som grov beaktas särskilt graden av gärningsmannens skuld, om gärningsmannen har eftersträvat att förebygga eller i efterhand korrigera verkningarna av sin gärning och omfattningen av den skada som har förorsakats naturens mångfald.

I 13 kap. i strafflagen finns de allmänna bestämmelserna om förverkandepåföljder. Brottsvinnningen kan dömas helt eller delvis förverkad. Ett föremål som har använts eller man har avsett att använda för att begå brottet (hjälpmedel vid brott) kan dömas förverkat. En tilläggsförutsättning är att förebyggande av brott eller andra särskilda skäl kräver det. I stället för hjälpmedlet vid brott kan dess värde helt eller delvis dömas förverkat.

Danmark. Lagen om jakt- och viltförvaltning (lov om jagt- och vildförvaltning) är från år 1993. I 54 § i lagen kriminaliseras bl.a. olovlig jakt eller jakt under fredningstiderna, jakt som orsakar allmän fara, underlåtelse att teckna ansvarsförsäkring, lagstridig användning av motorfordon eller användning av levande bete vid jakt. Lagen blir tillämplig om inte någon annanstans i lag har föreskrivits strängare straff. Påföljden är böter. Om gärningen är begången uppsåtligt eller av grov oaktsamhet och genom gärningen orsakats omfattande skada eller äventyrats skyddade intressen eller eftersträvats stor ekonomisk vinning, kan för gärningen dömas till fängelse i högst två år. Om viltet inte döms förverkat, kan dess värde beaktas då böternas storlek bestäms.

Enligt 55 § kan en person som har brutit mot bestämmelserna i 54 § i lagen, uppsåtligt skadat en annan person eller utsatt honom eller henne för fara vid jakt eller gjort sig skyldig till djurplågeri under jakt dömas att mista sitt jaktlov för ett till fem år. Den som har förlorat sin jakträtt ska överlåta sitt jaktlov till polisen.

I fråga om förverkandepåföljder finns de allmänna bestämmelserna i 10 kap. i strafflagen. Vinning genom brott kan dömas helt eller delvis förverkad. Ett föremål som har an-

vänts eller man har avsett att användas för att begå ett brott (hjälpmedel vid brott) kan dömas förverkat. En tilläggsförutsättning är att förebyggande av brott eller andra särskilda skäl kräver det. I stället för hjälpmedlet vid brott kan dess värde helt eller delvis dömas förverkat. Hjälpmedlet vid brott eller dess värde kan konfiskeras också från hjälpmedlets ägare, om denne har vetat eller hade bort veta att hjälpmedlet användes för att begå ett brott.

2.3 Bedömning av nuläget

Under det senaste decenniet har det avslöjats jaktbrott som har riktats mot sådana stora rovdjur som med tanke på skyddet av arten kan klassificeras som utrotningshotade eller som bör hållas under uppsikt och där vid en del gärningsmännen inte har kunnat redas ut. Brotten har ofta begåtts genom att köra över djuren med snöskoter eller annars på ett rått sätt (t.ex. Lapplands tingsrätt 12.2.2008 R 07/411, Lapplands tingsrätt 9.2.2010 R 09/104/720). Också vid olaglig jakt på älg finns det misstankar om en mera yrkesmässig verksamhet än tidigare (Forststyrelsens verksamhetsberättelse om jakt- och fiskeövervakningen åren 2008 och 2009).

I slutet av år 2006 uppskattade Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet att det fanns minst 250 vargar i Finland. Uppskattningen för slutet av år 2009 var 160 individer. De skador som vargar orsakat husdjur var år 2009 betydligt färre än några år tidigare. Den mest uppenbara orsaken till att antalet skador minskat är att antalet vargar minskat, eftersom skadeutvecklingen följer Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets årliga uppskattning av vargstammen. Den mest sannolika orsaken till den betydligt minskade stammen har varit tjuvjakt, fastän det inte finns konkreta bevis på ett storskaligt olagligt dödande av vargar. Det är på glest bebyggda områden mycket svårt att övervaka olaglig jakt på stora rovdjur. Det finns dock inga antydningar om att stammen år 2009 i så betydande grad skulle ha minskat som en följd av lovlig fångst eller epidemier eller att flockarna skulle ha flyttat utanför Finland från sina fasta revir. Forskningsinstitutets uppskattning om det totala antalet vargar före jaktåret 2010/2011 är

150—185 individer. Eftersom det är fråga om en uppskattning efter förökningsperioden är utvecklingstrenden för vargstammen alltså jämt sjunkande. Uppskattningen torde preciseras efter att snön har fallit och vargräkningen framskrider.

För jaktbrott döms i allmänhet till böter, fastän det för brottet har föreskrivits ett maximistraff på fängelse i högst två år. Gärningsättets särskilda råhet, en strävan efter en avsevärd ekonomisk vinning, planmässighet eller om brottet riktas mot särskilt skyddsvärda djur beaktas inte i de nuvarande jaktbrottsbestämmelserna.

Straffet sex månader fängelse för döljande av olagligt byte är betydligt lägre än för det häleribrott som är kriminaliserat i strafflagens 32 kap. där på en gärning i grundformen kan följa fängelse i ett år och sex månader. För grovt häleri är det föreskrivna minimistraffet fängelse i fyra månader och maximistraffet fängelse i fyra år. För yrkesmässigt häleri är det föreskrivna maximistraffet för sin del fängelse i sex år. Bestämmelsen om döljande av olagligt byte avviker från de häleribrottsbestämmelser som kan jämföras med den på det sättet att för den i strafflagen inte är intagen någon grov gärningsform.

Att döljande av olagligt byte har lägre straffskalor än de övriga häleribrotten har sannolikt historiska skäl som har samband med självhushållningen och nyttobruk av naturen. Att dölja och tillgodogöra sig olagligt byte har varit småskalig olaglig verksamhet som ofta har försiggått inom familjen eller bygemenskapen. Gärningarna har inte betraktats som lika klandervärda som t.ex. vanemässigt häleri.

Situationen håller dock till denna del på att förändras. I domstolarna har behandlats fall där det för det olagliga bytet har ordnats färdiga försäljningskanaler redan innan jaktbrottet begicks. Det misstänks att det finns en svart marknad för det byte som erhållits genom jaktbrott. Färdiga försäljningskanaler för bytet upprätthåller för sin del olaglig jakt. Arbetsfördelningen mellan jägarna, de som behandlar bytet och försäljarna av bytet kan nuförtiden jämföras med den verksamhet som visar organisering och planmässighet när det gäller andra brottsarter.

En betoning av naturvärdena har ökat klandervärdeheten för döljande av olagligt byte. I bestämmelsen beaktas för närvarande inte att brottet riktar sig mot villebråd som är utrotningshotat eller annars särskilt skyddsvärt.

Antalet jaktbrott som kommit till polisens kännedom (200—300 årligen) antalet gärningar på förseelsenivå (250—400 årligen) eller döljandena av olagligt byte (under 10 årligen) har inte ökat under de senaste åren. Dock kommer sannolikt endast en liten del av jaktbrotten och döljandena av olagligt byte till myndigheternas kännedom. Att utreda brotten, få fast gärningsmännen och konstatera kontakterna mellan jägarna och försäljarna av bytet är på glest bebyggda områden besvärligt och krävande när det gäller brottsutredningen. En effektivisering av undersökningen kräver därför att det tas i bruk sådana nya undersökningsmetoder som tvångsmedelslagen gör möjliga.

Jaktförbudet är tämligen korta. År 2008 var den genomsnittliga längden för ett förbud ett år och sex månader. Förbud av den maximilängd som lagen tillåter har under de senaste åren inte överhuvudtaget meddelats. Det vore motiverat att för de allvarligaste jaktbrotten meddela längre jaktförbud än för närvarande. Ett jaktförbud och ett hot om ett sådant är i praktiken synnerligen betydelsefullt när det gäller att förebygga och förhindra återfall i brott.

Jaktförbud meddelas för närvarande av domstolen på tjänstens vägnar utan att åklagaren har behövt yrka på det. Svarandens rättsskydd och en grundlig utredning av saken kräver dock att yrkandet på förbud kommer fram i ett så tidigt skede av rättsprocessen som möjligt. Svaranden har då möjlighet att uttala sig om yrkandet och också i övrigt att försvara sig mot det. Ett medel att säkerställa att yrkandet kommer fram i ett så tidigt skede av rättsprocessen som möjligt, dvs. i stämningsansökan, vore att meddelande av förbud förutsätter ett yrkande av åklagaren. Ett yrkande som åklagaren framställer säkerställer också att domstolen i sin dom tar ställning till meddelande av förbud.

För närvarande straffas inte en överträdelse av villkor och föreskrifter i jaktlicens för annat vilt än hjortdjur som beviljas med stöd av 4 § i jaktförordningen (666/1993) och villkor

och föreskrifter i undantagstillstånd som beviljats med stöd av 41 § 2 mom. i jaktlagen. Inte heller en försummelse av anmälningsskyldigheterna som avses i 5 och 9 § i förordningen är kriminaliserad för jakt på andra än sådana hjortdjur som kräver licens. En överträdelse av bestämmelserna om anmälningsskyldighet samt av bestämmelser i jaktlicenser och undantagstillstånd är i dessa fall i fråga om klandervärdhet jämförbara med ett brott mot anmälningsskyldigheten eller villkoren i en jaktlicens för hjortdjur. Därför ska gärningarna i fråga om straffbarhet jämföras med varandra.

Bestämmelsen om jaktförseelse kriminaliserar för närvarande en överträdelse av en bestämmelse om jaktlicens för hjortdjur i en förordning som har utfärdats med stöd av 30 § i lagen. En sådan bestämmelse är också jaktförordningens 9 § om anmälningsskyldighet i fråga om hjortdjur. Av hjortdjuren förutsätts det dock inte licens för jakt på rådjur och om en underlåtelse av anmälningsskyldigheten i fråga om fällda rådjur föreskrivs i jord- och skogsbruksministeriets förordning om anmälan av fällda rådjur (432/2005). En underlåtelse av anmälningsskyldigheten i strid med nämnda förordning straffas för närvarande inte. Anmälningarna om fällda rådjur är dock det enda medlet att tillförlitligt följa med rådjursstammen, varför det är viktigt att iaktta anmälningsskyldigheten. För att främja att anmälningsskyldigheten iaktas är det motiverat att kriminalisera en underlåtelse av anmälningsskyldigheten i fråga om fällda rådjur. Samtidigt kan regelverket för jaktförseelser preciseras också i fråga om en underlåtelse att anmäla om fällda hjortdjur som förutsätter licens genom att uttryckligen nämna om saken i lagen.

Jaktlagstiftningen och alltså också jaktbrotten gäller vilda djur samt i 5 § i jaktlagen uppräknade icke fredade djur. Fredningen av andra djurarter så som örn och saimenvikare grundar sig på naturvårdslagen och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Brott mot dessa har kriminaliserats som naturskyddsbrott i strafflagens 48 kap. om naturskyddsbrott. Europaparlamentets och rådets direktiv av den 19 november 2008 om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser (2008/99/EG, nedan miljöbrotts-

direktivet) innehåller bestämmelser om bl.a. naturskyddsbrott. Europeiska unionens kommission har meddelat om sina planer på att komplettera miljöbrottsdirektivet med ett författningsförslag som sannolikt kommer att gälla längden för de straff som direktivets tillämpningsområde omfattar (Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén. Att förverkliga ett område med frihet, säkerhet och rättvisa för EU-medborgarna. Handlingsplan för att genomföra Stockholmsprogrammet COM (2010) 171 slutlig). I detta sammanhang blir en översyn av bestämmelserna om miljö- och naturskyddsbrott i 48 kap. i strafflagen aktuell. Behovet av att ändra lagstiftningen i fråga om en grov gärningsform för naturskyddsbroten eller en strängare straffskala än för närvarande är möjligt att bedöma som en helhet, när det finns närmare kännedom om innehållet i kommissionens förslag.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Antalet jaktbrott och jaktförseelser som kommit till polisens kännedom har inte i betydande grad ökat under de senaste åren. Propositionens målsättning är dock att i lagstiftningen beakta de allt räre och planmässigare jaktbrott som har begåtts under de senaste åren och att brotten har riktat sig mot villebråd som Europeiska Unionen har ansett som viktigt. Målsättningen är också att effektivisera förundersökningen av jaktbrott genom att göra det möjligt att vid förundersökningen av jaktbrott använda nya tvångsmedel.

Grundlagsutskottet (GrUB 25/1994 rd, GrUU 23/1997 rd) har uppställt vissa allmänna begränsningsförutsättningar för användning av straffrätten. Dessa principer kan i tillämplig form användas när man överväger behovet av och grunderna för att föreskriva en grov gärningsform för en redan tidigare straffbar gärning. Lagutskottet har för sin del betonat (LaUU 9/2004 rd, LaUB 8/2004 rd, LaUB 15/2005 rd, LaUB 2/2006 rd) att strafflagstiftningen måste ha en godtagbar grund, det ska finnas ett vägande samhällligt behov, strafflagstiftningen måste beakta

gällande lagstiftning och alternativa förfaranden. Kriminaliseringen ska dessutom ha en preventiv verkan och utifrån legalitetsprincipen vara exakt och noga avgränsad.

I samband med totalrevideringen av strafflagen har man också i enlighet med de allmänna kriminaliseringsprinciperna ansett att straffrätten bör användas endast för att skydda sådana intressen som kan anses som viktiga. En kriminalisering är dessutom alltid det sista medlet (ultima ratio) jämförd med övriga samhällseliga medel. De fördelar som ska uppnås genom en kriminalisering ska alltid vara större än nackdelarna.

Grovt jaktbrott

Behovet av gärningsformen grovt jaktbrott ska granskas i ljuset av de allmänna kraven som uppställs för en straffrättslig reglering.

Ett brott förebyggs av en stor risk för att åka fast. Övervakningsmyndigheterna har effektiviserat sitt samarbete, informationsgången och den lokala jakt- och fiskeövervakningen under de senaste åren. Särskilt genom att öka den synliga övervakningen kan man förebygga olagliga gärningar. Det är dock inte möjligt att öka övervakningen i så hög grad att risken för att åka fast i ödemarken som en följd av det märkbart ökar.

En person som planmässigt begår brott kan kalkylera att den vinning han eller hon får genom brottet är större än risken för att åka fast. Ett strängare hot om straff än för närvarande inverkar kanske inte ensamt på gärningsmannen, om det är slumpmässigt att åka fast. Om dock den som planerar ett brott måste beakta förutom ett strängare hot om straff än för närvarande dessutom hotet om ett långt jaktförbud, förverkande av nyttan samt av hjälpmedlet vid brottet kan den helhet som påföljderna utgör bedömas ha en förebyggande verkan såväl när det gäller planmässiga som av infall begångna grova jaktbrott.

Det nuvarande maximistraffet för jaktbrott gör det möjligt att vid behov döma ut strängare straff än för närvarande. Så som det ovan har konstaterats, har införande av en grov gärningsform och därmed föreskrivande av strängare straff än för närvarande endast en begränsad förebyggande verkan. I ljuset av

rättspraxis finns det dock ett behov av att klarare än för närvarande skilja åt särskilt grova gärningssätt för att betona deras klandervärdhet. Att föreskriva en grov gärningsform vore ett medel att styra rättspraxis att bedöma sådana gärningar mera klandervärda än för närvarande och minimistraffet för sådana gärningar skulle styra att för gärningarna mäta ut ett straff som står i rätt proportion till deras klandervärdhet.

Då man överväger att stifta en grov gärningsform är det med hänsyn till bestämmelsens acceptabilitet centralt att finna de grunder gärningen under vilka det är motiverat att bedöma gärningen mera klandervärd än den nuvarande grundgärningsformen.

I lagstiftningen om såväl jakt som även om andra naturresurser är det fråga om fördelningen av rättigheterna att använda av naturresurser och reglering av ekonomiska förhållanden. Ekologiska principer som betonar en hållbar användning av naturen har dock numera aktualiserats vid sidan av nyttoinriktad användning av naturtillgångarna. Gränsen till naturskyddslagstiftningen blir allt mera flytande (RP 203/2001 rd s. 4/I). Jaktbrottsbestämmelsen får sitt materiella innehåll från jaktlagen och de krav lagen uppställer på bedrivande av jakt är dels viltvårdsrelaterade, dels naturvårdsrelaterade och också djurskyddsrelaterade. Tillämpningsområdet omfattar också bestämmelser som har samband med allmän ordning och säkerhet.

Jaktlagen förutsätter att djur inte vållas onödigt lidande. Detta preciseras i lagen genom att det föreskrivs om förbjudna jaktsätt och jaktmetoder. Mot denna bakgrund kunde en godtagbar grund för att bedöma ett jaktbrott som mera klandervärd i lagstiftningen att man vållat ett djur särskilt stort lidande genom att använda nämnda förbjudna jaktsätt eller jaktmetoder. En tillämpning av jaktbrottebestämmelsen förutsätter redan för bestämmelsens grundform att dessa förbjudna metoder används. Vid användningen av förbjudna fångstsätt och –metoder kan det dock påvisas och särskiljas gärningssätt som visar särskild grymhet och råhet. En förutsättning för tillämpningen av bestämmelsen om en grov gärningsform ska alltså vara en objektivt bedömd särskild råhet eller grymhet hos en i lag förbjuden jaktmetod.

I de nuvarande bestämmelserna beaktas inte heller i tillräcklig grad att olaglig jakt på villebråd kan vara en planmässig eller avsevärt vinstbringande verksamhet. En överlagd brottslig verksamhet är mera klandervärd än ett brott som sker av ett infall. En planmässig gärning har ofta samband med en strävan efter ekonomisk vinning. Å andra sidan kan också en gärning som inte strävar efter ekonomisk vinning vara noggrant planerad. En avsevärd ekonomisk vinning som fås genom ett jaktbrott kan vara ett starkt incitament till brottet. En lockelse till ett sådant brott kan märkbar minskas med en kännbar påföljd. Med hänsyn till den samhällseliga acceptansen kan det därför vara motiverat att som ett grovt brott föreskriva verksamhet i strid med jaktlagen som är planmässig eller eftersträvar avsevärd ekonomisk vinning.

Det kan också vara skäl att som en grov gärning bedöma sådan verksamhet där jaktbrottet har riktat sig mot en stor mängd vilt. Syftet med den grova gärningsformen är då att betona klandervärdheten hos en sådan jaktverksamhet som inte uppfyller den i jaktlagen uppställda principen för bärkraftigt nyttjande.

Finland har som medlemsstat i EU förbundet sig till vissa sådana skyddsåtgärder och skyddsåtgärder i fråga om vilt som har uppställts i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer och vilda djur och växter, nedan naturdirektivet. Av viltet hör vargen utanför renskötselområdet, lo, brunbjörn, björn samt uttrar till de arter som är s.k. strikt skyddade enligt bilaga IV (a) till naturdirektivet. Stora rovdjur och uttrar är i praktiken helt skyddade vilt, från vars fredning en avvikelser är möjliga endast om vissa förutsättningar uppfylls. På renskötselområdet hör vargen till bilaga V i direktivet, vilket som utgångspunkt gör möjliga ett nationellt beslutsfattande om jakt. I praktiken avlägsnas också från renskötselområdet endast sådana vargar som förorsakar skada. Järven hör till arterna i bilaga II till direktivet, vilket innebär att särskilda bevarandeområden måste inrättas för arten. Järven betraktas som en särskilt utrotningshotad art på unionens område och unionen anses ha ett särskilt ansvar för att den skyddas. Järven är den mest utrotningshotade av våra stora rovdjursarter och

den förökar sig långsamt. För järv beviljas numera inte fångst eller jaktlicenser i Finland. Också skogsvildrenen hör till arterna i bilaga II i naturdirektivet. Tack vare en naturlig utbredning och aktiva skötselåtgärder har man fått den återförädlad till den finska naturen och på EU:s område förekommer den endast i Finland.

Förändringarna i de skyddsvärdena för dessa arter syns också i jord och skogsbruksministeriets förordning om riktgivande värden för levande vilt (JSMf 241/2010) som uppdaterade har trätt i kraft den 1 maj 2010. Domstolarna använder de riktgivande värdena för levande vilt som grund då de med stöd av 80 § i jaktlagen dömer viltets värde förverkat till staten. Genom de nya anvisningarna eftersträvas för sin del att minska olagligt dödande av stora rovdjur. De uppdaterade riktgivande värdena som motsvarar arternas skyddsvärden främjar sannolikt att tjuvskytte uppdagas och att det dödade djuret fås i beslag, eftersom bytets värde förklaras förverkat endast om bytet (djuret) inte fås förklarad förverkat.

Framgången av den skyddspolitik som EU och likaså Finland bedriver i fråga om stora rovdjur beror i väsentlig grad på lokalbefolkningens inställning. På grund av de stora rovdjurens kan lokalbefolkningen vara oroad över sin egen och sina barns trygghet samt över förluster av boskap, husdjur och byte (bl.a. rådjur). Detta måste beaktas då man eftersträvar att uppnå balans med de skyddsåtgärder som föreskrivits i naturskyddsdirektivet.

Under de senaste åren har det genomförts ett flertal specialåtgärder genom vilka man har eftersträvat att öka lokalbefolkningens tolerans gentemot stora rovdjur. Beviljandet av undantagstillstånd för stora rovdjur som hotar förorsaka särskilt stora skador samt äventyrar säkerheten har från och med ingången av augusti 2008 överförts från jord- och skogsbruksministeriet till jaktvårdsdistrikten. Detta har förenklat ansökningsförfarandet och förkortat behandlingstiderna. Man har bedömt att det att beslutsfattandet har överförts till regional nivå ökar vetskapen om att man vid behov kan ingripa mot problemen. Vid ingången av december 2009 trädde också i kraft en ny viltskadelag (105/2009) genom vilken ersättningssystemets gjorde mera

täckande. Man har bedömt att också förbättringarna i ersättningssystemet för sin del ökar den allmänna acceptabiliteten och medborgarnas positiva inställning till skyddande av de strikt skyddade arterna som omfattas av naturdirektivet (RP 90/2008 rd, JsUB 13/2008 rd).

För närvarande är jakt på stora rovdjur med undantagstillstånd för att förhindra skador eller i syfte att sköta stammen möjlig med stöd av lagen. Dessutom ersätter staten med stöd av viltskadelagen de skador som stora rovdjur orsakar. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer den största bytesmängden som grundar sig på Vilt- och fiskeriforskningsinstitutets (VFFI) uppskattning. Jaktvårdsdistriktet ska dock vid regionala kvoter eller antalet stora rovdjur som får fällas med stöd av jaktlicenser som avdrag beakta de stora rovdjur som fällts olagligt och som har kommit till myndigheternas kännedom samt de djur som har dött i trafiken. Som en indirekt effekt av den olagliga jakten har alltså jord- och skogsbruksministeriet, jaktvårdsdistriktet och de lagliga jägarna än mera begränsade möjligheter än tidigare att inom ramen för de regionala kvoterna och med jaktlicenser inverka på de konflikter och skador som de stora rovdjuret förorsakar samt deras naturliga människoskygghet. Olaglig jakt försvårar därför i praktiken i betydande grad att det genomförs en planerad politik för stora rovdjur.

Av dessa orsaker ska man därför mot olaglig jakt på stora rovdjur ingripa med rättproportionerliga och tillräckligt effektiva straffrättsliga medel, så som också mot lagstridig verksamhet på andra livsområden. Det är motiverat att i lagstiftningen bedöma brott som riktar sig mot stora rovdjur och likaså mot andra ovan uppräknade djurarter på grund av deras särskilda skyddsvärde som ett jaktbrott som är grövre än grundformen.

Jakt gäller förutom dödande av djur också bl.a. fångst av djur och lockande, sökande uppspårning av villebråd i fångstsyfte och gillrande av fångstredskap i fångstskick. Med hänsyn till skyddsmålen för arterna är det mest väsentliga dock att djuret inte dödas. Därför vore det motiverat att avgränsa den grova gärningsformen att gälla sådan olaglig jakt där ett djur av en särskilt skyddsvärd art

dödas. Att en jakt som ska leda till omedelbar död misslyckas eller avbryts kan dock bero på slumpmässiga, av gärningsmannen oberoende orsaker. I skogs- och ödemarksförhållanden är det svårt, om inte omöjligt att efteråt konstatera om sårandet eller ett övrigt skadande av ett djur senare leder till dess död. Det är därför motiverat att i fråga om skadlighet och klandervärdhet jämställa skadande av ett ovan nämnt villebråd med dödande av detsamma. Sårande är i allmänhet en följd av ett misslyckat skott, men ett djur kan vid olaglig jakt skadas också på annat sätt, t.ex. med gift eller genom att köra över det. Vid laglig jakt är jägaren skyldig att söra för att ett djur inte lämnas sårat i naturen eller annars skadat att lida. Ett sårat stort rovdjur kan vara till fara också för en människa varför en anmälan om en skadad varg, brunbjörn, järv eller lo alltid ska göras till polisen (40 § i jaktförordningen). Vid olaglig jakt försummas också ovan nämnda skyldigheter som har samband med allmän säkerhet.

Jakt på ovan nämnda djurarter på annat sätt än genom att döda eller skada djuren, t.ex. genom att spåra eller fånga dem ska på samma sätt som nu ska vara straffbara som jaktbrott i grundgärningsformen.

Av ovan nämnda orsaker föreslås det i propositionen att det i 48 a kap. i strafflagen stiftas en ny 1 a § om grovt jaktbrott. Enligt den nya paragrafen kan ett jaktbrott bedömas som grovt, om brottet begås på ett synnerligen rätt och grymt sätt, brottet riktar sig mot en stor mängd vilt, vid brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning eller om brottet begås särskilt planmässigt. Jaktbrottet kan bedömas som grovt också om vid jaktbrottet dödas en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg. Ovannämnda arter är djurarter som har ansetts viktiga i Europeiska gemenskapens naturdirektiv. Dessutom förutsätts det på det sätt som är inarbetat i samband med totalrevideringen av strafflagen att brottet även bedömt som en helhet ska vara grovt.

För jaktbrott i grundformen har som straff föreskrivits böter eller fängelse i två år. På grundval av den gradering av straffskalorna som har omfattats vid totalrevideringen av strafflagen är straffskalan i dylika fall inarbetat minst fängelse i minst fyra månader och

högst fyra år. Det finns i strafflagen också grova gärningsformer för vilka det har föreskrivits fängelse i tre år (t.ex. SL 38 kap. 4 §, grov kränkning av kommunikationshemlighet), eller fängelse i två år (SL 38 kap. 8 §, grovt dataintrång, 24 kap. 2 §, grovt hemfridsbrott) och för vilka inget minimistraff överhuvudtaget är föreskrivet. I dessa fall har dock redan för gärningens grundform föreskrivits ett lindrigare straff än för grundformen för jaktbrott, i allmänhet fängelse i ett år eller sex månader. Det föreslås alltså att straffskalan för grovt jaktbrott ska vara den som har omfattats för en grov gärning vid totalrevideringen av strafflagen, dvs. fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Döljande av olagligt byte

Av de skäl som anförts ovan i avsnittet bedömning av nuläget föreslås det att straffet för döljande av olagligt byte görs strängare. Det föreskrivna straffet för gärningen vore på detta sätt närmare jämförbart med straffen för häleribrott i 32 kap i strafflagen. Brottet i fråga är i fråga om klandervärdhet jämförbart med de brotten.

Maximistraffet för det i 48 a kap. 4 § kriminaliserade döljande av olagligt byte föreslås bli höjt från det nuvarande fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Ministraffet ska på samma sätt som nu vara böter. Det strängare straffet för grundformen ska gälla förutom byte som har erhållits genom jaktbrott också byte som har erhållits genom fiskebrott.

Döljande av olagligt byte, särskilt handel med bytet upprätthåller olaglig jakt. En planmässig olaglig jakt som eftersträvar ekonomisk vinning har vanligtvis samband med försäljning av bytet via färdiga kanaler. Döljandet av bytet har då fast anknytning till olaglig jakt. Att den planmässiga jaktbrottsligheten ökat bör därför beaktas också vid döljande av olagligt byte som erhållits genom jaktbrott.

På grund av att brunbjörn, järv, lodjur, skogsvildren, utter eller varg är utrotningshotade djur äventyrar döljande av olagligt byte skyddsmålen för dem också när gärningen inte har samband med särskild planmässighet eller en strävan efter mera omfattande eko-

nomisk vinning. I lagen bör därför betonas den särskilda klandervärdhet som döljandet som riktar sig mot dessa djurarter visar.

Med straff som är strängare än för närvarande kan man inverka särskilt på den lockelse som kalkulerat, omfattande döljande av byte som eftersträvar ekonomisk vinning innebär. Att betona gärningarnas klandervärdhet med en bestämmelse som innebär en grov gärningsform styr också rättspraxis mot att för gärningarna bestämma straff som är mera rättproportionerliga med hänsyn till gärningarnas klandervärdhet. Därför kan döljande av olagligt byte som riktar sig mot en stor mängd vilt, eftersträvar en avsevärd ekonomisk vinning, är planmässig och riktar sig mot särskilt skyddsvärda djurarter enligt allmänna kriminaliseringsprinciper motiveras vara grovt på motsvarande sätt som behovet av en grov gärningsform har motiverats i fråga om jaktbrott.

Av dessa skäl föreslås det i propositionen att det till 48 a kap. fogas en ny 4 a § om grovt döljande av olagligt byte. Enligt förslaget är döljandet av olagligt byte grovt, om brottet riktar sig mot en stor mängd vilt, vid brottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning, brottet begås särskilt planmässigt eller föremålet för brottet är en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg. Dessutom ska brottet även som en helhet bedömt vara grovt.

Den grova gärningsformen gäller endast döljande av olagligt byte som har erhållits genom jaktbrott. Det föreslås att döljande av olagligt byte som erhållits genom fiskebrott avgränsas utanför den nya grova gärningsformen, eftersom det enligt den information som för närvarande finns tillgänglig döljande av olagligt byte som har erhållits genom fiskebrott inte är anknutet med problem som kan jämföras med häleribrotten som har samband med jaktbrottsligheten. Det är motiverat att granska frågorna om fiskebrotten och ett kommersiellt utnyttjande av byte som erhållits genom dem i samband med den totalrevidering av fiskelagen som pågår inom jord- och skogsbruksministeriet.

Det föreslås att det som straff för grovt döljande av olagligt byte som erhållits genom jaktbrott föreskrivs böter eller fängelse i högst tre år. Om det i strafflagen för gärning-

ens grundform som straff har föreskrivits fängelse i ett år är straffskalan för en grov gärning ofta böter och fängelse i högst två år (våldsamt upplopp, grovt olovligt brukande, grovt dataintrång). Undantaget utgör grov kränkning av kommunikationshemlighet för vilken det föreskrivna straffet är fängelse i tre år. De alternativa maximistraffen är alltså fängelse i två eller tre år. För grovt häleri enligt 32 kap. i strafflagen har som maximistraff föreskrivits fängelse i fyra år och för yrkesmässigt häleri fängelse i sex år. Eftersom det i fråga om klandervärdhet är motiverat att bättre än för närvarande jämställa grovt döljande av olagligt byte med de övriga häleribrotten har man av de två alternativen stannat för det högre maximistraffet, dvs. fängelse i tre år.

Jaktförbud

Att meddela en person som har dömts för jaktbrott jaktförbud faller nuförtiden på domstolens prövning, om han eller hon genom sitt förfarande betraktas ha visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt. Så som det ovan har konstaterat i avsnittet bedömning av nuläget kan det antas att redan hotet om ett jaktförbud vid sidan av de övriga påföljderna för jaktbrott har en brottsförebyggande verkan. I propositionen föreslås det en skärpning av förutsättningarna för jaktförbud då det är fråga om att meddela förbud för en person som har dömts för det föreslagna grova jaktbrottet. Att göra sig skyldig till grovt jaktbrott kan redan som utgångspunkt betraktas visa sådan uppenbara likgiltighet för bestämmelserna om jakt som förutsätts i lagen.

Det föreslås i propositionen att det i 48 a kap. 6 § i strafflagen föreskrivs att domstolen ska meddela den som döms för grovt jaktbrott jaktförbud. Domstolen ska dock i situationer när det finns särskilda skäl till det kunna avstå från att meddela förbud. Att meddela förbud ska vara huvudregel och att avstå från att meddela förbud utgöra ett undantag och förutsätta att domstolen motiverar förekomsten av de vägande skälen. Eftersom jaktförbud är en säkringsåtgärd, ska grunden för de särskilt vägande skälen från att avstå från att meddela förbud ha samband med si-

tuationer där det inte finns ett behov av att meddela ett förbud för att förebygga nya brott.

Enligt propositionen är också minimi- och maximilängden för ett jaktförbud som meddelas för ett grovt jaktbrott längre än vanligt. I propositionen föreslås det att det i 48 a kap. 6 § föreskrivs att den som döms för grovt jaktbrott ska meddelas jaktförbud för minst tre och högst tio år. Genom att vid grova jaktbrott föreskriva förbudets minimilängd vara tre år säkerställs att domstolarna graderar förbuden att motsvara den likgiltighet som brottet visar för bestämmelserna om jakt.

Av de skäl som har nämnts i avsnittet bedömning av nuläget föreslås det också i propositionen att det i 48 kap. 6 § 1 mom. föreskrivs att jaktförbud döms ut på yrkande av åklagaren.

Jaktförbud kan för närvarande meddelas också en person som inte döms till straff i egenskap av otillräknelig. Möjligheten att meddela förbud föreslås bli utvidgad till situationer där den som gjort sig skyldig till ett brott inte döms till straff på grund av en s.k. skälighetsgrund eller på grund av ett gemensamt straff (den s.k. konkurrensgrunden).

Juridiska personers straffansvar

Miljöbrottsdirektivet förutsätter att dödande eller förstörande av de djurarter som nämns i bilaga IV (a) till naturdirektivet är straffbart med undantag för fall, då handlingen avser en försumbar mängd sådana exemplar och har en försumbar inverkan på artens bevarandestatus (artikel 3.f). Direktivet förutsätter att också juridiska personer kan ställas till ansvar för gärningen. Till direktivets tillämpningsområde hör vilda djur (varg utanför renskötselområdet, brunbjörn, lo och utter). Dödande och förstörande av dessa djur kan för närvarande straffas som jaktbrott med stöd av 48 a kap. 1 § i jaktlagen.

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition 157/2010 till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen, 58 § i naturvårdslagen samt 20 § i miljöskyddslagen. I propositionen konstateras det att lagstiftningen i Finland uppfyller miljöbrottsdirektivets förpliktelser i fråga om

straffansvaret för fysiska personer men inte till alla delar i fråga om juridiska personers straffansvar. För att uppfylla direktivets förpliktelser bör lagen ändras bl.a. så att för ett som jaktbrott straffbart dödande av ett vilt djur som hör till direktivets tillämpningsområde ska kunna ställas till svars också en juridisk person. Enligt proposition är det skäl att bereda den nämnda lagändringen i samband med den nu aktuella ändringen vid beredningen av regelverket om grovt jaktbrott.

För att uppfylla förpliktelserna i miljöbrottsdirektivet föreslås det i denna proposition att juridiska personers straffansvar utsträcks att gälla grovt jaktbrott. Detta sker genom att till 48 a kap. i strafflagen foga en ny 6 a § om saken. I direktivet förutsatta betydande verkningar för bevarande av arten kan vara närmast det föreslagna grova jaktbrottet. Däremot har det bedömts att ett utsträckande av juridiska personers straffansvar att gälla jaktbrott i grundformen inte är en förpliktelse som kan härledas ur direktivet.

Tvångsmedel

Undersökningen av jaktbrott är utredningstekniskt besvärlig på vidsträckta obebodda områden. Det är sannolikt att ett stort antal jaktbrott inte kommer till myndigheternas kännedom eller att deras gärningsman förblir utredda. Det är särskilt viktigt att effektivisera brottsutredningen när brotten är så planmässiga och omfattande att de kan äventyra viltstammarna eller riktar sig mot särskilt skyddsvärda arter.

Möjligheten att vid förundersökningen av ett brott använda tvångsmedel kan enligt tvångsmedelslagen bero bl.a. på det föreskrivna maximistraffet för det brott som undersöks. För jaktbrott är det föreskrivna maximistraffet fängelse i två år. För döljande av olagligt byte är det föreskrivna maximistraffet fängelse i sex månader vilket föreslås bli höjt till fängelse i ett år.

Av den föreslagna förhöjningen av maximistraffet för döljande av olagligt byte från sex månader till ett år följer att det för nämnda brott vore möjligt att anhålla den misstänkte under de förutsättningar som föreskrivs i 1 kap. 3 § 1 mom. i tvångsmedelslagen. Den misstänkte får anhållas t.ex. om den miss-

tänktes personliga förhållanden eller andra omständigheter ger anledning att misstänka att personen försvårar sakens utredning genom att undanröja, förstöra, ändra eller gömma bevis eller påverka ett vittne, en målsägande, en sakkunnig eller en medgärningsman. I praktiken har möjligheten att anhålla en misstänkt i sådana situationer en stor betydelse när det gäller att utreda brottet.

I 5 a kap. 3 § föreskrivs om förutsättningarna för teleövervakning. Enligt bestämmelsen kan den myndighet som sköter förundersökningen, när någon är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år eller för i lagen särskilt uppräknade brott beviljas tillstånd att utföra teleövervakning av en teleanslutning eller teleterminalutrustning som den misstänkte innehar eller kan antas använda eller att inhämta uppgifter om en sådan mobilteleapparats läge som den misstänkte innehar eller kan antas använda.

Kapitlets 3 a § gäller tillstånd till förundersökningsmyndigheten att få uppgifter om sådana mobilteleapparaters läge som innehas av andra än den misstänkte. Bestämmelsen gör det möjligt att få uppgifter om de mobilteleapparater om vilka uppgifter vid den förmodade brottstidpunkten har registrerats i telesystemet via en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen eller av någon annan plats som är av betydelse för utredning av ett brott. En förutsättning för att erhålla uppgifterna är att de kan antas kan vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

Användning av teleövervakning eller att inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge är för närvarande inte med stöd av tvångsmedelslagen möjligt vid förundersökningen av jaktbrott eller döljande av olagligt byte. Eftersom det föreslås att det för grovt jaktbrott föreskrivs fängelse i högst fyra år, kan förundersökningsmyndigheterna beviljas tillstånd att med stöd av 5 a kap. 3 § i tvångsmedelslagen utföra teleövervakning av en person som misstänks för nämnda brott samt tillstånd att få uppgifter om hans eller hennes mobilteleapparats läge. Myndigheterna kan också beviljas tillstånd att få uppgifter om andra personers mobilteleapparaters läge

i de situationer och under de förutsättningar som regleras i 5 a kap. 3 a §.

Det meddelas årligen relativt få domar för döljande av olagligt byte. Det kommer inte heller väsentligt flera sådana brott till myndigheternas kännedom. Av antalet jaktbrott kan man dock dra en slutsats om att olagligt kött och olagliga skinn från byte behandlas, saluförs och döljs betydligt mera omfattande än vad de meddelade domarna ger vid handen. En effektivisering av brottsutredningen är alltså motiverad också i fråga om nämnda brottsart.

För att nämnda tvångsmedel ska vara möjliga att rikta också mot den som misstänks för grovt döljande av olagligt byte bör brottet i fråga särskilt fogas till tvångsmedelslagens bestämmelser.

Det föreslås att det till 5 a kap 3 § fogas en ny 6 punkt genom vilken det görs möjligt att utföra teleövervakning av en person som misstänks för grovt döljande av olagligt byte och som möjliggör ett tillstånd att inhämta uppgifter om en sådan mobilteleapparats läge som den misstänkte innehar eller annars använder. Det föreslås att det också till 5 a kap. 3 a § fogas en hänvisning till den nya punkten om grovt döljande av olagligt byte i kapitlets 3 §. På detta sätt har förundersökningsmyndigheten möjlighet att begära tillstånd också för att inhämta uppgifter sådana mobilteleapparats läge som innehas av andra personer än den misstänkta.

I propositionen föreslås det däremot inte att det för förundersökningsmyndigheten föreskrivs en möjlighet till teleavlyssning vid förundersökningen av grovt jaktbrott eller döljande av grovt olagligt byte. Teleavlyssning ingriper mot kärnområdet för skyddet av de i grundlagen skyddade privatlivet, hemfriden och förtroliga meddelandena. Det är möjligt att få tillstånd till teleavlyssning, om någon misstänks för allvarliga i lagen särskilt uppräknade brott. Teleavlyssning är avsedd endast för undersökningen av särskilt allvarliga brott (GrUU 5/1999 rd, GrUU 36/2002 rd). I fråga om alla de brott som berättigar till teleavlyssning är det lägsta straffet på straffskalan fängelse i minst fyra månader. Också straffskalans strängaste straff är synnerligen höga, för flera brott fängelse i tio år eller mera. Det finns alltså ingen orsak att

utan synnerligen vägande skäl utöka de brott som möjliggör teleavlyssning. Sådana skäl har inte framkommit i fråga om de aktuella brotten. Genom de föreslagna övriga tvångsmedlen teleövervakning och inhämtande av uppgifter om mobilteleapparats läge kan man i praktiken märkbart effektivisera undersökningen av de nya föreslagna brotten.

Det föreslagna maximistraffet på fyra år för grovt jaktbrott möjliggör teleövervakning enligt 3 kap. 31 c § i polislagen för att förhindra eller avslöja ett brott under de förutsättningar som föreskrivs i paragrafen. Det föreslagna maximistraffet på tre år för grovt döljande av olagligt byte möjliggör däremot inte åtgärden. På grund av gärningens natur finns det för grovt döljande av olagligt byte för att förhindra eller avslöja ett brott inte ett sådant motsvarande behov av den teleövervakning som avses i polislagen som den teleövervakning enligt tvångsmedelslagen som utförs efter brottet vid förundersökningen. Eftersom åtgärdens tillämpningsområde inte bör utvidgas till nya brott utan vägande skäl, föreslås det i propositionen inte en ändring av polislagen till denna del.

Jaktförseelse

I propositionen föreslås det av de skäl som nämns i avsnittet bedömning av nuläget en ändring av jaktlagens bestämmelse 74 § 2 mom. om jaktförseelse. Det föreslås att det till 2 mom. 6 punkten om jakt på hjortdjur fogas ett omnämnande av att en försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om fällda rådjur är straffbar. Som straffbar jaktförseelse föreslås också i den nya 2 mom. 7 punkten en överträdelse av föreskrifter eller villkor som med stöd av 4 § i jaktförordningen fogats till en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur. Dessutom ska straffbarheten gälla en försummelse av anmälningsskyldigheten som avses i 9 § i förordningen också för annat än hjortdjurs del samt brott mot anmälningsskyldigheten för sådan regional kvotering för vilt som avses i 5 § i förordningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska också ett brott mot bestämmelse som med stöd av 41 § 2 mom. i jaktlagen fogats till ett undantagstillstånd vara straffbar.

Övriga förslag

Som en följd av att det stiftas bestämmelser om grovt jaktbrott och grovt döljande av olagligt byte föreslås det en ändring av hänvisningsbestämmelserna som ingår i vissa speciallagar. I de bestämmelser i speciallagarna där det för närvarande hänvisas till jaktbrott och döljande av olagligt byte föreslås det att det i fortsättningen hänvisas också till bestämmelserna om de grova gärningsformerna. Ändringarna görs i hänvisningsbestämmelserna i jaktlagens 72 §, 7 § 2 mom. i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993) samt 14 § 1 mom. i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). Ändringarna är till sin karaktär tekniska.

4 Propositionens konsekvenser

Samhälleliga konsekvenser

Den föreslagna grova gärningsformen för jaktbrott skulle i fortsättningen tillämpas på en del av de 20—50 fall som årligen döms som jaktbrott. För närvarande döms det till straff för döljande av olagligt byte i färre än tio fall årligen. Av dessa skulle de allvarligaste brotten överföras att bedömas utifrån de nya grova brottsrekvisiten. Antalet fall i kommande rättspraxis är dock svårt att bedöma exakt.

Propositionens centrala ändring sker dock i fråga om straffskalorna. Att införa grova gärningsformer gör de föreskrivna straffen för de allvarligaste jaktbrotten och döljande av olagligt byte betydligt strängare. Genom att införa straffbestämmelser för grovt jaktbrott och grovt döljande av olagligt byte betonas att allvarligaste jaktbrotten och grovt döljande av olagligt byte som upprätthåller jaktbrottslighet är särskilt klandervärda. Att göra straffhotet kännbart strängare och införa en högre minimi- och maximilängd för jaktförbud kan eventuellt verka förebyggande när det gäller att begå grova jaktbrott.

Det föreslås att i tvångsmedelslagen teleövervakning och inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge utvidgas till att gälla förundersökningen av grovt döljande av olagligt byte. Nämnda tvångsmedel kan tillämpas också vid förundersökningen av grovt

jaktbrott med stöd av den föreslagna straffskalan. Detta främjar betydligt utredningen av dessa brott. Den ökade risken för att åka fast kan antas förebygga särskilt planmässiga brott.

En överträdelse av bestämmelser som fogats till en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur eller försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om jakt på andra än hjortdjur är i fortsättningen straffbara gärningar. Också en försummelse av anmälningsskyldigheten i fråga om fällda rådjur blir straffbar. I fråga om straffbarhet jämsställs gärningarna på detta sätt med motsvarande underlåtelser av skyldigheterna i fråga om jaktlicenser för hjortdjur och anmälningsskyldigheten i fråga om hjortdjur som jagas med stöd av licens.

Konsekvenser för miljön

Jaktbrott och döljande av olagligt byte som riktar sig mot visst villebråd betraktas i fortsättningen som grova brott vilket motsvarar det betonade skyddsvärdet för och behovet av skydd av dessa djur. Alla stora rovdjur och likaså utter och skogsvildren hör till de arter som nämns i naturdirektivets bilagor och som unionen anser vara viktiga. Direktivet förutsätter att medlemsstaterna tryggar att viltet bevaras eller att det återskapas en gynnsam skyddsnivå för de arter som nämns i bilagorna. För att uppnå målet gör jord- och skogsbruksministeriet upp planer för vården av bestånden för ovannämnda arter. Vården av arterna ska vara hållbar i ekologiskt, ekonomiskt och socialt hänseende. Planerna utgör också grund för ministeriets föreskrifter, när det överväger maximiantalet licenser för arterna i fråga. De djur som har fällt olagligt minskar som s.k. extra avgång antalet djur som får jagas med normala jaktlicenser och olaglig jakt försvåras också i övrigt åtgärder för vården av bestånden särskilt av stora rovdjur. När propositionen genomförs bedöms det att den minskar olaglig jakt på nämnda arter, underlättar planeringen av åtgärder för vården av deras bestånd och på detta sätt för sin del tryggar naturdirektivets förpliktelser om en gynnsam nivå för skyddet.

Jaktbrott och döljande av olagligt byte betraktas framöver som grova brott också om

brottet riktar sig mot en stor mängd vilt. Gärningens planmässighet och en strävan efter avsevärd ekonomisk vinning leder i allmänhet samtidigt till att brottet riktar sig mot en stor mängd vilt. Till denna del tryggar propositionen också på ett mera allmänt plan att bestånden av djur bevaras och att jakt på detta sätt bedrivs i enlighet med principen för bärkraftigt nyttjande. Också rådets direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar (det s.k. fågeldirektivet) förutsätter att jakt som äger rum i enlighet med gällande nationella bestämmelser överensstämmer med principerna om ett förnuftigt utnyttjande och en ekologiskt balanserad kontroll av de berörda fågelarterna. Propositionen tryggar för sin del också de fågeldirektivets förpliktelser som förutsätter att bibehålla populationen av fågelarter på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska och vetenskapliga krav.

Konsekvenser för myndigheterna

De nya bestämmelserna om de grova gärningsformerna gäller gärningar som redan för närvarande är straffbara som jaktbrott eller döljande av olagligt byte. De föreslagna bestämmelserna i strafflagen utvidgar därför inte området för straffbarhet från det nuvarande. Under 2000-talet har det årligen dömts 20—50 personer för jaktbrott. Av dessa gärningar kan endast en del i fortsättningen bli bedömda som grova jaktbrott. Också för grovt döljande av olagligt byte kommer det antagligen årligen att dömas enstaka personer. Åtminstone för en förstagångsförbrytare bestäms straffet sannolikt dessutom villkorligt. Förslaget om att jaktförbud meddelas på yrkande av åklagaren ökar för sin del inte i väsentlig grad åklagarnas arbetsmängd. Den föreslagna bestämmelsen om att utsträcka juridiska personers straffansvar att gälla grovt jaktbrott blir i praktiken sällan tillämplig. Propositionen har alltså inte betydande konsekvenser för domstolarnas eller åklagarnas arbetsmängd eller personal och inte heller för antalet fångar.

Med stöd av jaktförordningen beviljas det årligen ca ettusen jaktlicenser för andra djur än hjortdjur. Det är svårt att bedöma det exakta antalet överträdelse av bestämmelser i jaktlicenserna eller försummelse av an-

mälningsskyldigheten. En utvidgning av tillämpningsområdet för bestämmelsen om jaktförseelse att gälla överträdelse av villkor som fogats till jaktlicenser för något annat djur än hjortdjur och till försummelse av anmälningsskyldigheterna ökar eventuellt i någon mån det årliga antalet jaktförseelser. De flesta fall kan handläggas i strafforderförfarande. Den lilla ökningen av antalet jaktförseelser kan skötas inom ramen för myndigheternas nuvarande resurser.

De i propositionen föreslagna ändringarna av tvångsmedelslagen innebär i någon mån tilläggsarbete för domstolarna och förundersökningsmyndigheterna. Det bedöms dock att tilläggsarbetet kan utföras inom ramen för myndigheternas nuvarande resurser.

Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga konsekvenser för den offentliga ekonomin, den privata ekonomin eller samhällsekonomin.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte den 6 oktober 2009 en arbetsgrupp vars uppgift var att för 48 a kap. i strafflagen bereda en bestämmelse om grovt jaktbrott och en bestämmelse om grovt döljande av olagligt byte, att komplettera bestämmelsen om jaktförseelse samt effektivisera undersökningen av jaktbrott. Dessutom skulle arbetsgruppen bereda de ändringar av bestämmelserna om förverkandepåföljder och jaktförbud som ett stiftande av grovt jaktbrott eventuellt medförde. Till medlemmar i arbetsgruppen kallades representanter för jord- och skogsbruksministeriet, inrikesministeriet, miljöministeriet, justitieministeriet, rättsväsendet och åklagarväsendet. Arbetsgruppen hörde som sakkunniga representanter för polisinspektionen i Norra Savolax, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Finlands Naturskyddsförbund rf samt Finlands Jägarförbund rf. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande den 1 juni 2010.

Arbetsgruppens betänkande sändes på remiss till 39 myndigheter, organisationer och andra sakkunniga. Huvudparten av remissinstanserna understödde arbetsgruppens förslag. Behovet av propositionen, utgångs-

punkterna för den och de anlitade undersökningarna i fråga om bl.a. antalet stora rovdjur ifrågasattes av Centralförbundet för jord- och skogsbruksproducenter MTK ry, Renbeteslagens Förbund och Sametinget. Jord- och skogsbruksbruksproducenternas centralförbund MTK ry såg det problematiskt att i lagen nämna en stor mängd vilt och särskilt skyddsvärda viltarter som kvalificeringsgrund för grovt jaktbrott. Enligt Renbeteslagens Förbund uppfyller det föreslagna dödande av ett stort rovdjur som kvalificeringsgrund för grov gärning inte kraven på den straffrättsliga ultima ratio-principen eller proportionalitetsprincipen. Enligt Sametinget är den grova gärningsformen för jaktbrott svagt motiverad utifrån de föreslagna särskilt skyddsvärda viltarterna. Sametinget ansåg inte förslaget till ändring av tvångsmedelslagen motiverad, eftersom brotten rimligt kan utredas redan med nuvarande medel.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet utifrån arbetsgruppens betänkande och yttrandena om betänkandet.

6 Samband med andra propositioner

Den kommission för att bereda en totalreform av förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och polislagen som justitieministeriet och inrikesministeriet tillsatt överlät sitt betänkande den 17 april 2009 (Totalreform av förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och polislagen. Betänkande av förundersöknings- och tvångsmedelskommissionen. Justitieministeriet, kommittébetänkande 2009:2). Avsikten är att överlåta regeringens proposition i ärendet under hösten 2010. Vid beredningen av förslagen som ingår i den nu aktuella propositionen har beaktats linjedragningarna i totalreformen av tvångsmedels- och förundersökningslagstiftningen. När riks-

dagen behandlar de förslag till ändring av tvångsmedelslagen som ingår i den aktuella propositionen och nämnda förslag till en totalreform av förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och polislagen, bör förslagen under riksdagsbehandlingen anpassas till varandra.

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition 157/2010 rd till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 44 och 48 kap. i strafflagen, 58 § i naturskyddslagen samt 20 § i miljöskyddslagen. Genom propositionen föreslås det att det görs de ändringar i lagstiftningen som föranleds av miljöbrottsdirektivets förpliktelser. Propositionen har samband med den nu aktuella propositionen i det att straffansvaret för juridiska personer för att uppfylla miljöbrottsdirektivets förpliktelser i den nu aktuella propositionen föreslås bli utsträckt att gälla grovt jaktbrott genom att till 48 a kap. i strafflagen foga en ny 6 a § om saken. Enligt direktivet ska medlemsstaterna sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet före den 26 december 2010.

Avsikten är att under hösten 2010 till riksdagen överlåta riksdagens proposition med förslag till lag om viltförvaltningen, lag om ändring av lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift och lag om ändring av 1 § i lagen om landsbygdsnäringsnämnd. I propositionen föreslås det ändringar i jaktlagens 74 § 2 mom. om jaktförseelse som också föreslås ändrad i den nu aktuella propositionen. I den kommande propositionen ändras också jaktlagens licenssystem på ett sätt som inverkar på de ändringsförslag som ingår i den nu aktuella propositionens ändringsförslag som berör 74 § 2 mom. i jaktlagen. När riksdagen behandlar ändringsförslagen som gäller jaktförseelse och som ingår i den nu aktuella propositionen och de förslag som ingår i den ovannämnda propositionen måste förslagen under riksdagsbehandlingen sammanjämkas med varandra.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Strafflagen

48 a kap. Om naturresursbrott

1 a §. Grovt jaktbrott. Det föreslås att det till kapitlet fogas en ny 1 a § om grovt jaktbrott. I paragrafen räknas upp grunderna för en tillämpning av bestämmelsen om den grova gärningsformen. Denna förteckning är på det sätt som omfattats vid totalreformen av strafflagen uttömmande. I rekvisitet används den sedvanliga helhetsbedömningsklausul som omfattats vid totalrevideringen av strafflagen. Detta innebär att en tillämpning av bestämmelsen förutsätter förutom en enskild grund också att gärningen bedömd som en helhet är grov. Brottet kan uppfylla flera av de föreslagna tillämpningsgrunderna för grovt jaktbrott. Detta kan beaktas vid helhetsbedömningen av brottet och vid straffmätningen.

Enligt första punkten i paragrafen döms för grovt jaktbrott, om brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt och gärningen även bedömd som en helhet kan betraktas som grov. Samma grund har använts i fråga om flera andra brottsrekvisit i strafflagen (mord, grov misshandel, grov våldtäkt och grovt rån). Det finns en nyansskillnad mellan råhet och grymhet och därför har vardera nämnts såväl i de ovannämnda bestämmelserna som i den nu föreslagna bestämmelsen.

Vissa gärningar som orsakar onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga är straffbara redan som jaktbrott i grundformen. Som jaktbrott straffas bl.a. att jaga med sådana fångstredskap eller fångstmetoder som är förbjudna. Sådana är t.ex. saxar som avses i 33 § 1 mom. 11 punkten i jaktlagen och som inte dödar omedelbart på grund av det lidande, den smärta eller den plåga som orsakas djuren. Dock kan också användningen av ovannämnda förbjudna fångstredskap och fångstmetoder på ett sådant sätt att det visar särskild råhet eller grymhet innebära att brottet bedöms som grovt. En sådan gärning kan t.ex. vara en gärning som orsakar långvarigt

lidande, så som att underlåta att vittja ett fångstredskap eller att använda skumplastbollar som bete. Blodet lockar ett villebråd att svälja ett fruset skumplastbete som när det smälter i tarmkanalerna vidgar ut sig och orsakar en plågsam, långsam död. Att trötta ut ett djur genom att förfölja det en lång väg med snöskoter eller att döda det genom att köra över det med snöskoter på ett sådant sätt att det inte genast dör kan också utvisa särskild råhet.

Också djurskyddsbrott som det förskrivs om i 17 kap. 14 § i strafflagen gäller att orsaka ett djur lidande, smärta eller plåga. Med stöd av bestämmelsen straffas bl.a. den som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet genom misshandel, överansträngning, bristfällig skötsel eller bristfällig utfodring eller annars i strid med djurskyddslagen (247/1996) eller en bestämmelse som har utfärdats med stöd av den behandlar ett djur på ett grymt sätt eller utsätter det för onödigt lidande, onödig smärta eller onödig plåga. Det föreskrivna straffet för brottet är böter eller fängelse i två år.

Rekvisiten för jaktbrott och djurskyddsbrott överlappar alltså delvis varandra. När gärningen uppfyller rekvisitet för såväl jaktbrott som djurskyddsbrott, kan gärningsmannen dömas för vardera brottet. I rättspraxis har man dömt för såväl jaktbrott som djurskyddsbrott till exempel i situationer där djuret har dödats i strid med den i jaktlagen föreskrivna begränsningen att använda motor drivet fordon på ett sätt som har orsakat särskild smärta, lidande eller plåga.

Om det på samma gång döms för flera brott, döms för gärningarna ett gemensamt straff enligt 7 kap. i strafflagen. Det gemensamma maximistraffet för jaktbrott och djurskyddsbrott är samma fängelse i fyra år som det föreslagna maximistraffet för grovt jaktbrott. Det gemensamma minimistraffet är dock böter. Straffskalan är alltså till denna del lindrigare än för grovt jaktbrott. I det strängare straffbara grova jaktbrottet ingår alltså i fortsättningen gärningar som har begåtts på ett synnerligen rått eller grymt sätt, och gärningarna straffas inte i fortsättningen

särskilt som djurskyddsbrott. Om gärnings-sättet för brottet däremot inte ska betraktas som synnerligen rätt eller grymt på det sätt som förutsätts av tillämpningen av jaktbrott, men i gärningen trots det ingår att orsaka att utsätta djuret för onödigt lidande som inte ingår i jakt, kan gärningen också i fortsättningen vara straffbar som såväl jaktbrott som djurskyddsbrott.

Enligt andra punkten i paragrafen döms för grovt jaktbrott, om jaktbrottet riktar sig mot en stor mängd vilt, och gärningen också bedömd som en helhet är grov. Ett jaktbrott kan som gärningssätt som riktar sig mot djur och som i enlighet med 48 a kap 1 § 1 och 2 punkten strider mot jaktlagen gälla endast brott som har begåtts genom att jaga. Enligt 1 § i jaktlagen täcker lagens tillämpningsområde förutom vilt också icke fredade djur, men jakt kan enligt definitionen i 2 § gälla endast vilt. Den föreslagna grunden blir alltså tillämplig på vid jakt begångna gärningar som har riktat sig mot en stor mängd vilt.

Den föreslagna tillämpningsgrunden gäller fall där det genom en gärning jagas en stor mängd vilt. I rättspraxis har i allmänhet dömts för två jaktbrott gärningar som vid olika tidpunkter och på olika platser har riktat sig mot flera djur, exempelvis flera älgar. Å andra sidan har en samtidig olaglig jakt på t.ex. en ko och en kalv kunnat dömas som ett enda jaktbrott. Att betrakta gärningen som en eller en skild gärning avgörs också i fortsättningen enligt inarbetade straffrättsliga principer med beaktande av gärningarnas tidsmässiga och lokalrelaterade samband.

Gärningssättet kan vara t.ex. att jaga en flock djur med gift eller fällor som olaglig har applicerats på ett visst område. Tillämpningsgrunden kan uppfyllas också genom att man skjuter flera djur i följd. Detta är möjligt genom att man skjuter individer av en hjord eller flock med ett vapen som är försett med ljuddämpare.

Frågan när brottet riktar sig mot en stor mängd vilt lämnas för bedömning i det enskilda fallet och beror också på vilken djurart det är fråga om. Ett stort antal djur ska alltså bedömas på annat sätt när det är fråga om skogshönsfåglar eller om älgar. T.ex. olaglig jakt på fyra eller fem stora vilda djur, så som hjorddjur kan betraktas som en stor mängd

vilt. En olaglig jakt på ett sådant antal hjorddjur kan lokalt ha en stor betydelse när det är fråga om förlust av t.ex. kapitalbockar eller -tjurar. För att uppfylla tillämpningsgrunden i fråga om små och allmännare vilda djur så som skogshönsfåglar måste man jaga betydligt flera djur.

Då brottet riktar sig mot en stor mängd vilt är det möjligt att man genom gärningen också eftersträvar avsevärd ekonomisk och gärningen kan också vara särskilt planmässig. Tillämpningsgrunderna för de nedan nämnda 3 och 4 punkterna skulle då också uppfyllas. Den föreslagna 2 punkten i paragrafen har dock en självständig betydelse när genom gärningen trots det stora antalet fällda djur t.ex. på grund av djurens ringa värde inte eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och om den olagliga jakten har skett av ett infall och inte särskilt planmässigt.

Som den tredje tillämpningsgrunden i paragrafen föreslås att genom jaktbrottet eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning. Också denna grund har tillämpats vid ett flertal bestämmelser som innebär grov gärningsform i strafflagen och som har samband med ekonomisk verksamhet (grov förskingring, grovt skattebedrägeri). En strävan efter avsevärd ekonomisk vinning kan visas av att det jagade viltet har ett högt ekonomiskt värde eller av att det finns färdiga försäljningskanaler för bytet. Dessutom ska gärningen som en helhet bedömas som grov. Förekomsten av grunden bedöms från fall till fall.

En avsevärd ekonomisk vinning kan t.ex. eftersträvas när gärningsmannen lagstridigt har jagat flera värdefulla djur såsom hjorddjur och ordnat färdiga försäljningskanaler för dem. En strävan efter avsevärd ekonomisk vinning kan i vissa fall komma i fråga först vid en verksamhet över än längre tidsperiod. Gärningarna ska dock ha ett samband i fråga om tid och plats som bedöms med iakttagande av inarbetade straffrättsliga principer. T.ex. olaglig jakt på flera djur under flera veckor eller månader och försäljning av djuren till samma part för att uppnå avsevärd ekonomisk vinning kan betraktas som ett enda grovt jaktbrott i stället för flera jaktbrott. Å andra sidan kan redan olaglig jakt på ett särskilt värdefullt vilt, såsom brunbjörn, visa en strävan efter ekonomisk vinning.

Strävan efter ekonomisk vinning förutsätter gärningsmannens avsikt att sälja eller annars kommersiellt tillgodogöra sig det jagade djuret. Att tillgodogöra sig till och med ett värdefullt byte endast i egna hemförhållandena visar i allmänhet inte den strävan efter avsevärd vinning som förutsätts för tillämpning av den grova gärningsformen, men gärningen kan också då komma att bedömas som grov med stöd av de andra grunderna i paragrafen.

I paragrafens fjärde punkt föreslås det att gärningen kan bedömas som grovt jaktbrott, om brottet begås särskilt planmässigt. Ett brott som begås enligt en övervägd plan ska betraktas som mera klandervärd än en gärning som begås av ett infall. Grunden används i strafflagen i samband med flera grova gärningsformer. En särskild planmässighet kan komma till uttryck t.ex. i en noggrann förberedelse av brottet eller i förhandsarrangemang som syftar till att undvika att det uppdagas (RP 66/1988 rd s. 140/II). Också en åtgärd som utvisar en avsikt att inleda en omfattande brottslig verksamhet kan visa särskild planmässighet. Planmässighet kan komma fram också i samband med en gärning av engångsnatur. Olaglig jakt på ett enda djur kan därför beroende på omständigheterna vara särskilt planmässig.

Särskild planmässighet kan visas t.ex. av en systematisk förföljelse i jaktsyfte av ett djur som för en undersökning försetts med en bandanordning, olaglig fångst med as eller arrangerande av kommersiella distributionskanaler för olagligt byte. Särskild planmässighet kan visas också av ett förhandsarrangemang som syftar till att undvika att brottet uppdagas t.ex. genom att byta ut bandet på en snöskoter eller skidorna.

Särskild planmässighet kan visas också genom samverkan mellan olika brottsgärningsmän, t.ex. att organisera sig som en dödarpatrull. I praktiken verkar de personer som deltar i planmässiga gärningar ofta som en ordnad grupp för att begå jaktbrott eller annars i fast samarbete med varandra. De personer som deltar i jakten kan vara särskilt utvalda eller avlönade för detta uppdrag t.ex. på grund av deras lokalkännedom eller andra kunskaper, medan igen bytet fördelas av andra personer. Det förutsätts dock inte en organiseringsgrad på samma nivå som i

17 kap. 1 a § 4 mom. avses för en organiserad kriminell sammanslutning. Därför förutsätter planmässigheten inte nödvändigtvis, t.ex. en hierarkisk organisering eller att gruppen hålls samman under en viss tid (RP 183/1999 rd). Endast det att flera personer verkar i samråd visar dock inte särskild planmässighet, om inte verksamheten är knuten till en förhandsplan.

I punkt fem i paragrafen föreslås det att ett jaktbrott ska betraktas som grovt, om vid brottet dödas eller skadas en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg. Dessa djur har ett naturskyddsmässigt särskilt skyddsvärde på det sätt som anförs i den allmänna motiveringen. Vid jaktbrott förutsätts det att gärningen begås vid jakt och enligt definitionen i 2 § i jaktlagen betraktas som jakt också att i fångstsyfte locka, söka efter, ringa, vakta på, skrämra eller spåra vilt. På de grunder som har anförts i den allmänna motiveringen föreslås det dock i propositionen att brottet på den föreslagna grunden ska anses som grovt endast om något av de vilda djur som nämns i punkten dödas eller skadas. Däremot straffas t.ex. för ett obehörigt spårande av nämnda vilt i fångstsyfte, fångst eller för skott förbi för jaktbrott i grundformen. Också dessa gärningsformer kan dock bli bedömda som grova jaktbrott med stöd av de övriga punkterna i paragrafen under de förutsättningar som föreskrivs i dem. Att fånga ett stort rovdjur såsom en brunbjörn levande kan alltså beroende på gärningssätt bli bedömt som grovt jaktbrott med stöd av 1 punkten i paragrafen. Om djuret efter detta hålls fångat, blir också bestämmelserna om djurskyddsbrott tillämpliga.

Liksom i fråga om de övriga punkterna förutsätter en tillämpning av punkten att brottet även bedömt som en helhet är grovt. Brottet är t.ex. inte som en helhet bedömt grovt, om det nämnda viltet dödas i en situation som är oväntad för jägaren och som dock inte kan betraktas som ett sådant nödtillstånd som avses i 4 kap. 5 § i strafflagen och på vilken inte kan tillämpas bestämmelserna om ansvarsfrihetsgrunder enligt strafflagens 4 kap. 1 § om rekvisitvillfarelse. T.ex. kan särdragen för en sådan situation beaktas vid en helhetsbedömning då det bedöms om gärnings-

mannen har gjort sig skyldig till ett jaktbrott i grundformen eller till grovt jaktbrott.

4 §. Döljande av olagligt byte. Det föreslås att maximistraffet för brottet höjs från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Paragrafen bibehålls i övrigt oförändrad i sakligt hänseende.

4 a §. Grovt döljande av olagligt byte. Det föreslås att det till kapitlet fogas en ny 4 a § om grovt döljande av olagligt byte. På de skäl som anges i den allmänna motiveringen gäller paragrafen endast döljande av byte som har erhållits vid jaktbrott.

I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna om tillämpning av bestämmelsen om den grova gärningsformen. Förteckningen över förutsättningar är på det sätt som omfattas vid totalrevideringen av strafflagen uttömmande. I rekvisitet används den sedvanliga helhetsprövningsklausul som omfattats för grova brott. Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter alltså förutom att på gärningen ska vara tillämplig en enskild grund också att gärningen bedömd som en helhet ska vara grov. Döljande av olagligt byte är straffbart endast om det begås uppsåtligt, varför också den grova gärningsformen förutsätter uppsåt hos gärningsmannen. Den som döljer bytet ska veta att det är fråga om ett byte som har erhållits genom jaktbrott, fastän han eller hon inte exakt behöver känna till hur brottet har genomförts. Också den begränsningsbestämmelse för döljande av olagligt byte som ingår i 48 a kap. 4 § 2 mom. blir tillämplig på den grova gärningsformen.

Enligt första punkten döms det för grovt döljande av olagligt byte, om brottet riktar sig mot en stor mängd vilt. Omständigheten när brottet riktar sig mot en stor mängd vilt bedöms enligt motsvarande kriterier som har anförts i samband med detaljmotiveringen till bestämmelsen om grovt jaktbrott. Den stora mängden vilt bedöms alltså från fall till fall och beror också på djurarten i fråga.

Att betrakta gärningen som en gärning eller som skilda gärningar avgörs enligt straffrättsliga principer med beaktande av gärningarnas tidsmässiga och lokalrelaterade samband. T.ex. en person som under en begränsad tid har förvarat en stor mängd vilt som erhållits genom jaktbrott i ett fryslager kan dömas för ett grovt döljande av olagligt byte.

Då brottet riktar sig mot en stor mängd vilt kan det genom brottet också eftersträvas en avsevärd ekonomisk vinning och gärningen kan också vara särskilt planmässig. De nedan nämnda tillämpningsgrunderna i 2 och 3 punkten uppfylls då också. Den föreslagna 1 punkten i paragrafen har dock en självständig betydelse när det trots den stora mängden vilt inte t.ex. på grund av djurens ringa värde eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning och gärningen begås utan en på förhand uppgjord överlagd plan.

Den andra tillämpningsgrunden i paragrafen är en strävan efter en avsevärd ekonomisk vinning. Också denna tillämpningsgrund bedöms utifrån samma grunder som har anförts i detaljmotiveringen för bestämmelsen om grovt jaktbrott. En strävan efter en avsevärd ekonomisk vinning kan alltså t.ex. visas av det höga värdet på det dolda bytet eller av att det arrangerats färdiga storskaliga försäljningskanaler för att kommersiellt tillgodogöra sig bytet. I fråga kan också komma ett brott av engångsnatur och som är mindre planmässigt och innebär döljande av ett byte av betydande värde.

Som den tredje tillämpningsgrunden i paragrafen föreslås att brottet begås särskilt planmässigt. Också brottets särskilda planmässighet bedöms enligt motsvarande kriterier som ovan har anförts i detaljmotiveringen till bestämmelsen om grovt jaktbrott. Särskild planmässighet för döljande av olagligt byte kan alltså framgå t.ex. av en noggrann förberedelse av brottet, av en organisering för att begå brottet eller en plan eller ett förhandsarrangemang som syftar till att undvika att brottet uppdagas. Sådana åtgärder kan vara att man på förhand har ordnar försäljningskanaler för bytet eller vidtagit arrangemang för att sopa igen spåren t.ex. genom att förstöra köpehandlingarna för bytet. Också att göra sig skyldig till flera döljanden av olagligt byte på ett sådant sätt att gärningarna har ett tidsmässigt och lokalrelaterat samband kan med iakttagande av strafflagens inarbetade principer komma att bedömas som en enda gärning på vilken tillämpas förutsättningen om särskild planmässighet för den grova gärningsformen. En sådan gärning kan vara döljande under en begränsad tidsperiod

av flere byten som härstammar från samma person.

Som fjärde tillämpningsgrund i paragrafen föreslås att föremålet för brottet är en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg. En tillämpning av punkten förutsätter alltid att brottet även bedömt som en helhet är grovt. Eftersom gärningen är straffbar endast om den har begåtts uppsåtligt förutsätts det för att rekvisitet ska uppfyllas att gärningsmannen är medveten om att det är fråga om något av de djur som nämns i punkten och att det erhållits genom jaktbrott.

6 §. Jaktförbud. I paragrafen föreskrivs för närvarande att den som döms för jaktbrott och som genom sitt förfarande har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt kan meddelas jaktförbud för minst ett och högst fem år. Att meddela jaktförbud måste alltså prövas på grundval av om huruvida brottet har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt. Det föreslås att 1 mom. i paragrafen kompletteras så att där föreskrivs om meddelande av jaktförbud när gärningsmannen döms för grovt jaktbrott.

Det föreslås att det i 1 mom. föreskrivs att den som döms för grovt jaktbrott samtidigt ska meddelas jaktförbud. Domstolen kan dock avstå från att meddela förbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Att begå ett grovt jaktbrott visar redan som utgångspunkt hos gärningsmannen uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt. Att meddela jaktförbud för en person som döms för grovt jaktbrott är alltså den klara huvudregeln och att avstå från att meddela förbud ett undantag som domstolen särskilt ska motivera.

De särskilt vägande skälen för att avstå från att meddela förbud ska ha samband med syftet med jaktförbudet som säkringsåtgärd. Domstolen ska bedöma behovet av ett förbud i ljuset av risken för ett återfall i jaktbrott och med hänsyn till förebyggandet av brott. Man kan avstå från att meddela ett förbud i en sådan exceptionell situation, när ett meddelande av förbud är uppenbart onödigt t.ex. på grund av gärningsmannens hälsotillstånd eller om brottet har begåtts under alldeles speciella levnadsförhållanden i ljuset av vilka det kan bedömas att han eller hon inte återfaller i brott. Vid prövningen kan ges bety-

delse åt att gärningsmannen saknar tidigare brottslig bakgrund, åt ett långt och klanderfritt jaktidkande och andra motsvarande omständigheter som kan vara av betydelse med hänsyn till risken för återfall i brott.

Det föreslås att det för en som dömts för grovt jaktbrott meddelas ett jaktförbud för minst tre och högst tio år.

Av de skäl som anförts nämnts i den allmänna motiveringen föreslås i momentet också att jaktförbud meddelas på yrkande av åklagaren.

Enligt 2 mom. i paragrafen kan jaktförbud på samma sätt som för närvarande också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. i strafflagen i egenskap av otillräckelig inte döms till straff. Det föreslås dock att möjligheten att meddela förbud också utsträcks till situationer enligt 6 kap. 12 § 4—5 punkten i strafflagen. Punkt 4 som det hänvisas till gäller en situation då domstolen avstår från att döma ut ett straff på en s.k. skälighetsgrund. Det kan dock finnas grunder för att meddela jaktförbud fastän personen lämnas utan straff t.ex. på grund av de social- och hälsovårdsåtgärder som nämns i punkten. En persons hälsotillstånd som kräver vård, t.ex. en demenssjukdom, kan göra honom eller henne uppenbart likgiltig för bestämmelserna om jakt och därför oförmögen att jaga utan att utsätta andra skogsbesökare för fara.

Enligt 6 kap. 12 § 5 punkten i strafflagen är grunden för att avstå från att döma ut ett straff det att brottet inte på grund bestämmelserna om bestämmande av gemensamt straff väsentligt skulle inverka på det totala straffet. Om det när det gemensamma straffet bestäms den åtalades övriga brottslighet är mycket allvarlig, t.ex. grova misshandlar, skulle böter som döms ut för ett jaktbrott eller en jaktförseelse eventuellt inte på det sätt som avses i bestämmelsen väsentligt inverka på det totala straffet. Fastän domstolen alltså på denna grund avstår från att döma ut ett straff för jaktbrott är det motiverat att den har en möjlighet meddela jaktförbud när de i lagen nämnda förutsättningarna uppfylls.

Paragrafens 3 mom. bibehålls oförändrad.

6 a §. Juridiska personers straffansvar. Det föreslås i paragrafen att på grovt jaktbrott tillämpas strafflagens bestämmelser i 9 kap.

om juridiska personers straffansvar på de skäl som anges i den allmänna motiveringen.

1.2 Tvångsmedelslagen

5 a kap. **Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation**

3 §. Förutsättningar för teleövervakning. Det föreslås att det till 1 mom. i paragrafen fogas en ny 6 punkt. Enligt den ska det vara möjligt att rikta teleövervakning mot en person som skäligen misstänks för grovt döljande av olagligt byte under de förutsättningar som föreskrivs i momentet. De uppgifter som fås genom teleövervakning kan vara av synnerligen stor betydelse t.ex. när det vid förundersökningen gäller att reda ut ursprunget för olagligt byte eller omfattningen av verksamheten för den som misstänks för döljande av byte.

Paragrafens 2 mom. bibehålls oförändrad.

3 a §. Inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge. Det föreslås att paragrafen ändras på ett sådant sätt att inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge ska vara möjligt också vid förundersökningen av grovt döljande av olagligt byte. Till paragrafen fogas en hänvisning till den föreslagna nya 6 punkten i 3 § 1 mom. om förutsättningarna för teleövervakning. I hänvisningen nämns grovt döljande av olagligt byte. Paragrafen gör det möjligt att förundersökningsmyndigheten får uppgifter om de mobilteleapparater som det vid den förmodade brottstidpunkten har registrerats uppgifter om i telesystemet via en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen eller någon annan plats som är av betydelse för utredning av brottet. Uppgifter om mobilteleapparaters läge kan vara av synnerligen stor betydelse när det gäller att reda ut de personer som varit i närheten av den plats där det olagliga bytet funnits eller lagrats.

1.3 Jaktlagen

72 §. Jaktbrott. Paragrafen innehåller en hänvisningsbestämmelse enligt vilken bestämmelser om jaktbrott finns i 48 a kap. 1 § i strafflagen. Det föreslås att det till bestäm-

melsen fogas en hänvisning till den föreslagna 48 a kap. 1 a § om grovt jaktbrott.

74 §. Jaktförseelse. Enligt paragrafens 1 mom. ska dömas för jaktförseelse, om inte gärningen är straffbar som jaktbrott enligt 48 a kap. 1 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annan stans i lag. Det föreslås en ändring av momentet på ett sådant sätt att i det hänvisas också till den föreslagna 1 a om grovt jaktbrott i kapitlet.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrad så att i dess 6 punkt föreskrivs vara straffbart att bryta mot en sådan bestämmelse om anmälningsskyldigheten i fråga om hjortdjur som ingår i en förordning som har utfärdats med stöd av 30 § i jaktlagen. Om anmälningsskyldigheten som har samband med jaktlicenser för hjortdjur föreskrivs i 9 § i jaktförordningen som har utfärdats med stöd av 30 § i jaktlagen och i fråga om rådjur i 2 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om anmälan av fällda rådjur.

Dessutom föreslås det att det i 7 punkten i momentet att ett förfarande i strid med en bestämmelse om anmälningsskyldighet som gäller en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur, eller ett förfarande i strid med en bestämmelse som har fogats till en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur eller ett sådant undantagstillstånd som avses i 41 § 2 mom. i jaktlagen och som fogats till en licens föreskrivs vara straffbart. Det föreslås att det om saken föreskrivs efter 6 punkten om brott mot anmälningsskyldigheten i fråga om villkor som fogats till jaktlicens för hjortdjur och mot anmälningsskyldigheten i fråga om hjortdjursbyte.

Momentet bevaras i övrigt i sakligt hänseende oförändrat på det sättet att de nuvarande 7—12 punkten blir 8—13 punkten.

För jakt utan jaktlicens straffas också i fortsättningen med stöd av 74 § 1 mom. 2 punkten eller i allvarigare fall med stöd av bestämmelsen om jaktbrott eller den föreslagna bestämmelsen om grovt jaktbrott.

Den i punkten föreslagna bestämmelsen om ett förfarande i strid med en jaktlicens för ett annat djur än ett hjortdjur gäller ett förfarande i strid med anmälningsskyldigheten en försummelse att anmäla om utfallet av en jakt i anslutning till en jaktlicens i enlighet

med 9 § 1 och 2 mom. i jaktförordningen. I bestämmelsen om anmälningsskyldigheten i anslutning till regionala kvoter gäller ett förfarande i strid med anmälningsskyldigheten en försummelse att anmäla om en vid jakt dödad brunbjörn i enlighet med 5 § i förordningen.

Ett förfarande i strid med en bestämmelse som har fogats till en jaktlicens gäller föreskrifter som har fogats till en jaktlicens med stöd av 4 § i jaktförordningen. Sådana föreskrifter kan gälla det område som jaktlicensen gäller samt antalet djur som får fångas. Av särskilda skäl kan i licensen ställas begränsningar i fråga om fångstsätt och tas in föreskrifter om ålder och kön på de djur som får fångas.

Bestämmelsen om jaktförseelse tillämpas, om inte gärningen är straffbar som jaktbrott, eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag. Om gärningen alltså uppfyller rekvisitet för jaktbrott eller det föreslagna grova jaktbrottet tillämpas primärt dessa bestämmelser. T.ex. ett brott mot ett sådant villkor i en jaktlicens som gäller antalet djur på ett sådant sätt att man uppsåtligen eller grov oaktsamhet jagar ett större antal djur än det tillåtna, ska detta i allmänhet bedömas som jakt utan licens som uppfyller rekvisitet för jaktbrott eller det föreslagna grova jaktbrottet. Bestämmelsen om jaktförseelse kan dock bli tillämplig, om de föreskrifter om antalet djur som har fogats till jaktlicensen bryts av oaktsamhet.

Jord- och skogsbruksministeriet kan med stöd av 41 § 2 mom. i jaktlagen med jakt-rättsinnehavarens samtycke för vetenskaplig forskning, viltvård, förhindrande av skador, förebygganden av djursjukdomar eller för andra godtagbara ändamål bevilja tillstånd att med förbjudna fångstredskap eller fångstmetoder döda eller fånga vilt samt att ta bon, ägg och ungar under fredningstiden. Ett förfarande i strid med ett sådant undantagstillstånd kan vara t.ex. att döda eller fånga ett annat djur än ett sådant som avses i tillståndet och att använda ett annat förbjudet fångstredskap än vad som avses i tillståndet.

I obetydliga fall kan naturligtvis tillämpas de allmänna bestämmelserna om åtgärdseftergift i 4 § i förundersökningslagen (449/1987), 6 kap. 7 och 8 § i lagen om rät-

tegång i brottmål (689/1997) eller 6 kap. 12 § i strafflagen.

76 §. Olovlig fångst och döljande av olagligt byte. Paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisningsbestämmelse enligt vilken bestämmelser om döljande av olagligt byte finns i 48 a kap. 4 § i strafflagen. Det föreslås att det till bestämmelsen också fogas en hänvisning till den föreslagna bestämmelsen i strafflagens 48 a kap. 4 a § om grovt döljande av olagligt byte.

1.4 Lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift

7 §. I 2 mom. i paragrafen hänvisas det för närvarande till 74 § 2 mom. 9 punkten i jaktlagen. Eftersom på grund av den föreslagna ändringen av 74 § 2 mom. den nuvarande 9 punkten i sakligt hänseende oförändrad blir 10 punkten föreslås det att hänvisningen ändras till en hänvisning till 74 § 2 mom. 10 punkten i jaktlagen.

1.5 Lagen om Finlands ekonomiska zon

14 §. Jaktbrott, döljande av olagligt byte, jaktförseelse och brott mot bestämmelserna i jaktlagen i den ekonomiska zonen. Paragrafen innehåller en hänvisningsbestämmelse enligt vilken till straff för jaktbrott och döljande av olagligt byte i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 1 och 4 §. Det föreslås att det till bestämmelsen fogas också en hänvisning till strafflagens 48 a kap. 1 a och 4 a om grovt jaktbrott och grovt döljande av olagligt byte.

2 Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det en utvidgning av tillämpningsområdet för den i 5 a kap. 3 § i tvångsmedelslagen föreskrivna teleövervakningen och det i 3 a § föreskrivna inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge att gälla förundersökningen av det föreslagna brottet grovt döljande av olagligt byte. De föreslagna ändringarna av tvångsmedelslagen har samband med utövande av en grundläggande fri- och rättighet som är skyddad i grundlagen.

Förslaget om teleövervakning ska bedömas med hänsyn till 10 § 2 mom. i grundlagen enligt vilket moment brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar. Enligt grundlagsutskottets inarbetade praxis faller identifikationsuppgifterna för ett meddelande utanför grundlagens kärnområde för hemligheten i fråga om ett meddelande (t.ex. GrUU 37/2002 rd, s. 3/I). Utskottet har dessutom ansett det vara möjligt att erhållandet av identifikationsuppgifterna för ett meddelande inte binds till vissa brottstyper, om regleringen i övrigt uppfyller de allmänna begränsningsförutsättningarna för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 37/2002 rd, s. 3/1, GrUU 11/2005 rd s. 4/1).

Skyddsobjektet för det föreslagna brottet är indirekt naturens mångfald och viltvårdens målsättning, men straffbarheten förebyggs också marknadsföring som sker inom ramen för den gråa ekonomin. Enligt 5 a kap. 3 § 1 mom. 1 punkten i tvångsmedelslagen är teleövervakning redan för närvarande möjlig vid undersökningen av vilket som helst brott för vilket det föreskrivna maximistraffet är fängelse i minst fyra år. Det föreslagna maximistraffet för grovt döljande av olagligt byte är fängelse i tre år, men brottet kan i fråga om allvarighet och skadlighet långt jämföras med de brott som för närvarande nämns i 5 a kap. 3 § 1 mom. i tvångsmedelslagen.

Förslaget om inhämtande av uppgifter om mobiltelefoners läge ska bedömas utifrån det skydd av privatlivet som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen. Förslaget har också samband med den i 9 § i grundlagen tryggade rörelsefriheten. Syftet med att inhämta uppgifter om mobiltelefoners läge är inte att skaffa uppgifter som omfattas av privatlivet. Det är fråga om en relativt obetydlig begränsning av skyddet för privatlivet jämfört med det viktiga samhällsintresse som

ligger till grund för begränsningen (GrUU 36/2002 rd s. 5/II, GrUU 53/2005 rd s. 2).

Så som det har konstaterats i den allmänna motiveringen är teleövervakning och inhämtande av uppgifter om mobiltelefoners läge behövliga och ofta nödvändiga undersökningsmedel vid grovt döljande av olagligt byte. Med hänsyn till hur allvarligt grovt döljande av olagligt byte är kan dessa undersökningsmedel också betraktas som rättproportionerliga.

Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna som urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Som en samisk kulturform betraktas av hävd bl.a. renskötsel, fiske och jakt. I fråga om jakt och bl.a. de undantag som berör jakt inom renskötselområdet föreskrivs i jaktlagstiftningen. Genom den nu aktuella propositionen ändras inte den materiella regleringen för jakt. Genom propositionen föreslås inte heller med undantag av vissa preciseringar i fråga om jaktförseelser området för straffbart beteende i förhållande till nuläget. Propositionen inverkar alltså inte på utövandet av de i 17 § 3 mom. tryggade rättigheterna.

På ovan angivna grunder kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa under år 2011. Det avgörs med stöd av 3 kap 2 § i strafflagen om huruvida man tillämpar den gamla eller nya lagen. Bestämmelsen gäller en straffbestämmelses tillämplighet i tiden. Därför behövs ingen särskild övergångsbestämmelse.

Med stöd av vad som ovan anförts föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 48 a kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 48 a kap. 4 § 1 mom. och 6 § 1 och 2 mom., sådana de lyder,
4 § 1 mom. och 6 § 1 mom. i lag 515/2002 och 6 § 2 mom. i lag 515/2003, samt
fogas till 48 a kap. nya 1 a, 4 a och 6 a § som följer:

48 a kap.

Om naturresursbrott

1 a §

Grovt jaktbrott

Om vid jaktbrott

1) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt,

2) brottet riktar sig mot en stor mängd vilt,

3) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning,

4) brottet begås särskilt planmässigt, eller

5) en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg dödas eller skadas,

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för *grovt jaktbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

4 §

Döljande av olagligt byte

Den som döljer, anskaffar, transporterar, förmedlar eller utbjuder till salu ett byte som har erhållits genom jaktbrott eller fiskebrott, trots att han eller hon vet att det har åtkom-

mits på detta sätt, ska för döljande av olagligt byte dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

4 a §

Grovt döljande av olagligt byte

Om vid döljande av olagligt byte som har erhållits genom jaktbrott

1) brottet riktar sig mot en stor mängd vilt,

2) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning,

3) brottet begås särskilt planmässigt, eller

4) föremålet för brottet är en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg,

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för *grovt döljande av olagligt byte* dömas till böter eller fängelse i högst tre år.

6 §

Jaktförbud

Den som döms för grovt jaktbrott ska samtidigt meddelas jaktförbud för minst tre och högst tio år. Domstolen kan dock avstå från

att meddela förbud, om det finns särskilt vä-
gande skäl för detta. Den som döms för jakt-
brott och som genom sitt förfarande har visat
uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om
jakt kan meddelas jaktförbud för minst ett
och högst fem år. Den som meddelas jaktför-
bud ska samtidigt åläggas att överlämna sitt
jaktkort till jaktvårdsföreningen. Jaktförbud
meddelas på yrkande av åklagaren.

Den som har meddelats jaktförbud får inte
jaga eller fungera som jaktledare enligt 28 § i
jaktlagen under den tid jaktförbudet gäller.
Jaktförbud kan också meddelas en person

som inte döms till straff med stöd av 3 kap.
4 § 2 mom. eller 6 kap. 12 § 4—5 punkten.

6 a §

Juridiska personers straffansvar

På grovt jaktbrott tillämpas vad som före-
skrivs om straffansvar för juridiska personer.

Denna lag träder i kraft den
20 .

2.

Lag

om ändring av 5 a kap. 3 och 3 a § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (450/1987) 5 a kap. 3 § 1 mom. och 3 a §, sådana de lyder, 3 §
1 mom. i lag 427/2009 och 3 a § i lag 646/2003, som följer:

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och tek- nisk observation

3 §

Förutsättningar för teleövervakning

När någon är skäligen misstänkt för

1) ett brott för vilket det föreskrivna sträng-
aste straffet är fängelse i minst fyra år,

2) ett brott som riktat sig mot ett automa-
tiskt databehandlingssystem och som har be-
gåtts med hjälp av en teleterminalutrustning,
koppleri, övergrepp i rättsak, olaga hot eller
narkotikabrott,

3) ett straffbart försök till ovan nämnda
brott,

4) förberedelse till brott som begås i terro-
ristiskt syfte,

5) grovt tullredovisningsbrott, eller för

6) grovt döljande av olagligt byte

kan den myndighet som sköter förunder-
sökningen av brottet beviljas tillstånd att ut-
föra teleövervakning av en teleanslutning, te-
leadress eller teleterminalutrustning som den
misstänkte innehar eller annars kan antas an-
vända eller att inhämta uppgifter om en så-
dan mobilteleapparats läge som den miss-
tänkte innehar eller annars kan antas använ-
da, eller tillfälligt stänga en sådan teleanslut-
ning eller teleterminalutrustning, om de upp-
gifter som fås genom teleövervakningen eller

den tillfälliga stängningen av teleanslutningen eller teleterminalutrustningen kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

3 a §

Inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge

Den myndighet som sköter förundersökningen av ett brott som avses i 3 § 1 mom.

1—4 eller 6 punkten kan beviljas tillstånd att få uppgifter om de mobilteleapparater som det vid den förmodade brottstidpunkten har registrerats uppgifter om i telesystemet via en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen eller någon annan plats som är av betydelse för utredning av brottet, om erhållandet av uppgifterna kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i jaktlagen (615/1993) 72 och 74 § samt 76 § 2 mom., sådana de lyder i lag 516/2002, som följer:

72 §

Jaktbrott

Bestämmelser om straff för jaktbrott finns i 48 a kap. 1 och 1 a § i strafflagen (39/1889).

74 §

Jaktförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet jagar

1) i strid med ett förbud eller en begränsning som gäller enligt eller som har meddelats med stöd av 20 § 3 mom., 23 § 1 mom., 32 §, 33 § 1 eller 2 mom. eller 38 § 1 mom., eller

2) under den fredningstid som avses i 37 § 1 mom. eller utan sådan jaktlicens som avses i 10 § eller i strid med en kvot som bestämts med stöd av 10 §,

ska, om inte gärningen är straffbar enligt 48 a kap. 1 eller 1 a § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *jaktförseelse* dömas till böter.

För jaktförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) förfar i strid med de begränsningar enligt 25 § som beror på bebyggelse, odlingar eller trafikleder,

2) jagar olovligen i strid med en sådan begränsning av användningen av fångstredskap eller fångstmetoder som meddelats genom en förordning som utfärdats med stöd av 34 §,

3) transporterar jaktvapen i strid med förbudet i 35 §,

4) ofredar vilt i strid med förbudet i 36 §,

5) i strid med 28 § anordnar jakt på hjortdjur utan en jaktledare eller jagar i strid med föreskrifter eller förbud som jaktledaren meddelat med stöd av 28 §,

6) förfar i strid med vad som i en förordning som utfärdats med stöd av 30 § bestäms om jaktlicens för hjortdjur eller en bestämmelse om anmälningsskyldigheten i fråga om byte eller i strid med villkor som enligt förordningen fogats till en jaktlicens för hjortdjur,

7) förfar i strid med vad som i en förordning som utfärdats med stöd av 10 § 2 mom. bestäms om anmälningsskyldighet som gäller en jaktlicens eller regional kvot för något annat djur än ett hjortdjur, eller förfar i strid med en bestämmelse som enligt förordningen fogats till en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur eller en bestämmelse som fogats till en licens som beviljats med stöd av 41 § 2 mom.,

8) jagar utan att använda sådan utrustning som enligt en förordning som utfärdats med stöd av 30 § skall användas vid jakt på hjortdjur,

9) i egenskap av jaktledare underlåter att fullgöra en uppgift som enligt en förordning som utfärdats med stöd av 30 § hör till jaktledaren,

10) jagar eller fungerar som jaktledare utan att ha betalt jaktvårdsavgift enligt lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993),

11) fungerar som skytt utan att ha avlagt skjutprov enligt 21 §,

12) försummar att visa upp jaktkort eller intyg över skjutprov så som bestäms i 22 §, eller

13) jagar eller fungerar som jaktledare i strid med ett jaktförbud som meddelats med stöd av 48 a kap. 6 § i strafflagen.

76 §

Olovlig fångst och döljande av olagligt byte

Bestämmelser om straff för döljande av olagligt byte finns i 48 a kap. 4 och 4 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 517/2002, som följer:

7 §

Bestämmelser om straff för försummelse att betala jaktvårdsavgift finns i 74 § 2 mom. 10 punkten i jaktlagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 14 § i lagen om Finlands ekonomiska zon**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) 14 § 1 mom. som följer:

14 § <i>Jaktbrott, döljande av olagligt byte, jaktförseelse och brott mot bestämmelserna i jaktlagen i den ekonomiska zonen</i>	strafflagen. För döljande av olagligt byte i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 4 och 4 a § i strafflagen.
--	--

Till straff för jaktbrott i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 1 och 1 a i 20 . Denna lag träder i kraft den _____

Helsingfors den 29 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av 48 a kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 48 a kap. 4 § 1 mom. och 6 § 1 och 2 mom., sådana de lyder,
4 § 1 mom. och 6 § 1 mom. i lag 515/2002 och 6 § 2 mom. i lag 515/2003, samt
fogas till 48 a kap. nya 1 a, 4 a och 6 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

48 a kap.

Om naturresursbrott

1 a §

Grovt jaktbrott

(ny)

Om vid jaktbrott

1) brottet begås på ett synnerligen rått eller grymt sätt,

2) brottet riktar sig mot en stor mängd vilt,

3) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning,

4) brottet begås särskilt planmässigt, eller

5) en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg dödas eller skadas,

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för **grovt jaktbrott** dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

4 §

Döljande av olagligt byte

Den som döljer, anskaffar, transporterar, förmedlar eller utbjuder till salu byte som erhållits genom jaktbrott eller fiskebrott, trots att han eller hon vet att det har åtkommits på detta sätt, skall för *döljande av olagligt byte* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

4 §

Döljande av olagligt byte

Den som döljer, anskaffar, transporterar, förmedlar eller utbjuder till salu ett byte som har erhållits genom jaktbrott eller fiskebrott, trots att han eller hon vet att det har åtkommits på detta sätt, ska för *döljande av olagligt byte* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

4 a §

Grovt döljande av olagligt byte

(ny)

Om vid döljande av olagligt byte som har erhållits genom jaktbrott

*1) brottet riktar sig mot en stor mängd vilt,
2) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning,*

3) brottet begås särskilt planmässigt, eller

4) föremålet för brottet är en brunbjörn, en järv, ett lodjur, en skogsvildren, utter eller varg,

*och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för **grovt döljande av olagligt byte** dömas till böter eller fängelse i högst tre år.*

6 §

Jaktförbud

Den som döms för jaktbrott och som genom sitt förfarande har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt kan meddelas jaktförbud för minst ett och högst fem år. Samtidigt skall han eller hon åläggas att överlämna sitt jaktkort till jaktvårdsföreningen.

Den som meddelats jaktförbud får inte under den tid jaktförbudet gäller jaga eller fungera som jaktledare enligt 28 § jaktlagen.

6 §

Jaktförbud

*Den som döms för grovt jaktbrott ska samtidigt meddelas jaktförbud för minst tre och högst tio år. Domstolen kan dock avstå från att meddela förbud, om det finns särskilt vägande skäl för detta. Den som döms för jaktbrott och som genom sitt förfarande har visat uppenbar likgiltighet för bestämmelserna om jakt kan meddelas jaktförbud för minst ett och högst fem år. Den som meddelas jaktförbud ska samtidigt åläggas att överlämna sitt jaktkort till jaktvårdsföreningen. *Jaktförbud meddelas på yrkande av åklagaren.**

Den som har meddelats jaktförbud får inte jaga eller fungera som jaktledare enligt 28 § i jaktlagen under den tid jaktförbudet gäller.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Jaktförbud kan också meddelas en person som med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. inte döms till straff.

Jaktförbud kan också meddelas en person som inte döms till straff med stöd av 3 kap. 4 § 2 mom. *eller 6 kap. 12 § 4–5 punkten.*

6 a §

Juridiska personers straffansvar

(ny)

På grovt jaktbrott tillämpas vad som föreskrivs om straffansvar för juridiska personer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 5 a kap. 3 och 3 a § i tvångsmedelslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (450/1987) 5 a kap. 3 § 1 mom. och 3 a §, sådana de lyder, 3 § 1 mom. i lag 427/2009 och 3 a § i lag 646/2003, som följer:

Gällande lydelse

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation

3 §

Förutsättningar för teleövervakning

- När någon är skäligen misstänkt för
- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) ett brott som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som har begåtts med hjälp av en teleterminalutrustning, koppleri, övergrepp i rättssak, olaga hot eller narkotikabrott,
 - 3) ett straffbart försök till ovan nämnda brott,
 - 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller för
 - 5) grovt tullredovisningsbrott,

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att utföra teleövervakning av en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som den misstänkte innehar eller annars kan antas använda eller att inhämta uppgifter om en sådan mobilteleapparats läge som den misstänkte innehar eller annars kan antas använda, eller tillfälligt stänga en sådan teleanslutning eller teleterminalutrustning, om de uppgifter som fås genom teleövervakningen eller den tillfälliga stängningen av teleanslutningen eller teleterminalutrustningen kan antas vara av syn-

Föreslagen lydelse

5 a kap.

Teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation

3 §

Förutsättningar för teleövervakning

- När någon är skäligen misstänkt för
- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
 - 2) ett brott som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som har begåtts med hjälp av en teleterminalutrustning, koppleri, övergrepp i rättssak, olaga hot eller narkotikabrott,
 - 3) ett straffbart försök till ovan nämnda brott,
 - 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
 - 5) grovt tullredovisningsbrott, *eller för*
 - 6) *grovt döljande av olagligt byte*

kan den myndighet som sköter förundersökningen av brottet beviljas tillstånd att utföra teleövervakning av en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som den misstänkte innehar eller annars kan antas använda eller att inhämta uppgifter om en sådan mobilteleapparats läge som den misstänkte innehar eller annars kan antas använda, eller tillfälligt stänga en sådan teleanslutning eller teleterminalutrustning, om de uppgifter som fås genom teleövervakningen eller den tillfälliga stängningen av teleanslutningen eller teleterminalutrustningen kan antas vara av

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

nerlig vikt för utredning av brottet.

synnerlig vikt för utredning av brottet.

3 a §

3 a §

*Inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge**Inhämtande av uppgifter om mobilteleapparaters läge*

Den myndighet som sköter förundersökningen av ett brott som avses i 3 § 1 mom. 1—4 punkten kan beviljas tillstånd att få uppgifter om de mobilteleapparater om vilka uppgifter vid den förmodade brottstidpunkten har registrerats i telesystemet via en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen eller någon annan plats som är av betydelse för utredning av brottet, om erhållandet av uppgifterna kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

Den myndighet som sköter förundersökningen av ett brott som avses i 3 § 1 mom. 1—4 eller 6 punkten kan beviljas tillstånd att få uppgifter om de mobilteleapparater som det vid den förmodade brottstidpunkten har registrerats uppgifter om i telesystemet via en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen eller någon annan plats som är av betydelse för utredning av brottet, om erhållandet av uppgifterna kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av jaktlagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i jaktlagen (615/1993) 72 och 74 § samt 76 § 2 mom., sådana de lyder i lag 516/2002, som följer:

Gällande lydelse

72 §

Jaktbrott

Bestämmelser om straff för jaktbrott finns i 48 a kap. 1 § strafflagen (39/1889).

74 §

Jaktförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet jagar

1) i strid med ett förbud eller en begränsning som gäller enligt eller som har meddelats med stöd av 20 § 3 mom., 23 § 1 mom., 32 §, 33 § 1 eller 2 mom. eller 38 § 1 mom., eller

2) under den fredningstid som avses i 37 § 1 mom. eller utan sådan jaktlicens som avses i 10 § eller i strid med en kvot som bestämts med stöd av 10 §,

skall, om inte gärningen är straffbar enligt 48 a kap. 1 § strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *jaktförseelse* dömas till böter.

För jaktförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) förfar i strid med de begränsningar enligt 25 § som beror på bebyggelse, odlingar eller trafikleder,

2) jagar olovligen i strid med en sådan begränsning av användningen av fångstredskap

Föreslagen lydelse

72 §

Jaktbrott

Bestämmelser om straff för jaktbrott finns i 48 a kap. 1 *och 1 a §* i strafflagen (39/1889).

74 §

Jaktförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet jagar

1) i strid med ett förbud eller en begränsning som gäller enligt eller som har meddelats med stöd av 20 § 3 mom., 23 § 1 mom., 32 §, 33 § 1 eller 2 mom. eller 38 § 1 mom., eller

2) under den fredningstid som avses i 37 § 1 mom. eller utan sådan jaktlicens som avses i 10 § eller i strid med en kvot som bestämts med stöd av 10 §,

ska, om inte gärningen är straffbar enligt 48 a kap. 1 eller 1 a § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *jaktförseelse* dömas till böter.

För jaktförseelse döms också den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) förfar i strid med de begränsningar enligt 25 § som beror på bebyggelse, odlingar eller trafikleder,

2) jagar olovligen i strid med en sådan begränsning av användningen av fångstredskap

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller fångstmetoder som meddelats genom en förordning som givits med stöd av 34 §,

3) transporterar jaktvapen i strid med förbudet i 35 §,

4) ofredar vilt i strid med förbudet i 36 §,

5) i strid med 28 § anordnar jakt på hjortdjur utan en jaktledare eller jagar i strid med föreskrifter eller förbud som jaktledaren meddelat med stöd av 28 §,

6) förfar i strid med vad som i en förordning som givits med stöd av 30 § bestäms om jaktlicens för hjortdjur eller i strid med villkor som enligt förordningen fogats till en jaktlicens för hjortdjur,

7) jagar utan att använda sådan utrustning som enligt en förordning som givits med stöd av 30 § skall användas vid jakt på hjortdjur,

8) i egenskap av jaktledare underlåter att fullgöra en uppgift som enligt en förordning som givits med stöd av 30 § ankommer på jaktledaren,

9) jagar eller fungerar som jaktledare utan att ha betalt jaktvårdsavgift enligt lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993),

10) fungerar som skytt utan att ha avlagt skjutprov enligt 21 §,

11) försummar att visa upp jaktkort eller intyg över skjutprov så som bestäms i 22 §, eller

12) jagar eller fungerar som jaktledare i strid med ett jaktförbud som meddelats med stöd av 48 a kap. 6 § strafflagen.

eller fångstmetoder som meddelats genom en förordning som utfärdats med stöd av 34 §,

3) transporterar jaktvapen i strid med förbudet i 35 §,

4) ofredar vilt i strid med förbudet i 36 §,

5) i strid med 28 § anordnar jakt på hjortdjur utan en jaktledare eller jagar i strid med föreskrifter eller förbud som jaktledaren meddelat med stöd av 28 §,

6) förfar i strid med vad som i en förordning som utfärdats med stöd av 30 § bestäms om jaktlicens för hjortdjur *eller en bestämmelse om anmälningsskyldigheten i fråga om byte* eller i strid med villkor som enligt förordningen fogats till en jaktlicens för hjortdjur,

7) *förfar i strid med vad som i en förordning som utfärdats med stöd av 10 § 2 mom. bestäms om anmälningsskyldighet som gäller en jaktlicens eller regional kvot för något annat djur än ett hjortdjur, eller förfar i strid med en bestämmelse som enligt förordningen fogats till en jaktlicens för något annat djur än ett hjortdjur eller en bestämmelse som fogats till en licens som beviljats med stöd av 41 § 2 mom.,*

8) *jagar utan att använda sådan utrustning som enligt en förordning som utfärdats med stöd av 30 § skall användas vid jakt på hjortdjur,*

9) *i egenskap av jaktledare underlåter att fullgöra en uppgift som enligt en förordning som utfärdats med stöd av 30 § hör till jaktledaren,*

10) *jagar eller fungerar som jaktledare utan att ha betalt jaktvårdsavgift enligt lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993),*

11) *fungerar som skytt utan att ha avlagt skjutprov enligt 21 §,*

12) *försummar att visa upp jaktkort eller intyg över skjutprov så som bestäms i 22 §, eller*

13) *jagar eller fungerar som jaktledare i strid med ett jaktförbud som meddelats med stöd av 48 a kap. 6 § i strafflagen.*

76 §

Olovlig fångst och döljande av olagligt byte

Bestämmelser om straff för döljande av olagligt byte finns i 48 a kap. 4 § strafflagen.

76 §

Olovlig fångst och döljande av olagligt byte

Bestämmelser om straff för döljande av olagligt byte finns i 48 a kap. 4 och 4 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 7 § i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993) 7 § 2 mom., sådant det lyder i lag 517/2002, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Bestämmelser om straff för försummelse att betala jaktvårdsavgift finns i 74 § 2 mom. 9 punkten jaktlagen.

Föreslagen lydelse

7 §

Bestämmelser om straff för försummelse att betala jaktvårdsavgift finns i 74 § 2 mom. 10 punkten i jaktlagen.

Denna lag träder i kraft den
20 .

5.

Lag**om ändring av 14 § i lagen om Finlands ekonomiska zon**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) 14 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

14 §

Jaktbrott, döljande av olagligt byte, jaktförseelse och brott mot bestämmelserna i jaktlagen i den ekonomiska zonen

Till straff för jaktbrott och döljande av olagligt byte i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 1 och 4 § i strafflagen.

Föreslagen lydelse

14 §

Jaktbrott, döljande av olagligt byte, jaktförseelse och brott mot bestämmelserna i jaktlagen i den ekonomiska zonen

Till straff för jaktbrott i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 1 och 1 a i strafflagen. För döljande av olagligt byte i den ekonomiska zonen döms enligt 48 a kap. 4 och 4 a § i strafflagen.

Denna lag träder i kraft den
20 .
